Največji slovenski tednik v Zedinjenih državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV uredništva in upravništva:
1951 W. 22nd Place Chicago, Ill.

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO — OFFICIAL ORGAN — IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

OFFICE:
1951 W. 22nd Place Chicago, Ill.

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

No. 45. Štev. 45. Chicago, Ill., 17. novembra (November) 1915 Leto 1. Volume 1.

Lokalne vesti.

— Prvi sneg je pobelil naše mesto včeraj proti jutru. Ker ga je padlo le toliko, da je do dobra pobelil strehe in ceste, bode vsled vlažnega vremena tudi kmalu izginil. Vobče moramo biti z letošnjo zimo zadovoljni, ker smo imeli baš zadnje tedne prekrasno vreme.

— V Chicagu in okolici živeči Čehi in Slovaki so tekoči teden razposlali med svet nad 100.000 tiskanih resolucij, s katerimi zahtevajo popolno neodvisnost sedanjega češkega kraljestva. Osvobojena Češka naj bi s Slovaki vred tvorila eno samo neodvisno državo. V teh manifestih se povdarja kruto postopanje avstro-ogrske vlade napram Čehom in Slovakom; da se je pričelo vojno brez ljudskega dovoljenja in da je Avstrija le še na papirju označena, ker jo ima Nemčija popolnoma v svoji oblasti. — Vsa čast zavednim Čehom!

— Mestni šolski svet namerava upeljati po vseh ljudskih šolah posebne zračne sobe za bolehne učence. Istotako bode mesto najelo za vsako šolo svojega zdravnika. Na ta način se bode storilo dosti dobrega za mladež, osobito za jetične otroke. Glasom uradnega izkaza je bilo v Chicagu tekom enega leta rojenih 59.000 otrok; od teh jih je pa umrlo še pred enim letom 12.000.

— Minuli teden se je v našem mestu poročila 83letna Mrs Frances Low z 65 letnim Elwood H. Corbidom. "Srečna" nevesta je čakala na svojega izvoljenca celih 60 let ali toliko časa, da ji ni prvi soprog umrl. Svojega sedanjega moža je poznala že izza dekliške dobe.

— V Chicagu živeči Irci in Angleži bodo ovekovečili spomin znane angleške domoljubkinje Mrs Editta Cavell s tem, da nameravajo poslati venkaj krasen ambulančen voz vreden $5000. — To se bo ukrenilo vsled tega, da se izkaže spoštovanje in spomin gori-navedeni junaški bolniški postrežnici, katero so pred nekaj tedni Nemci v Bruslju ustrelili.

— Wm. B. Joyce, predsednik National Surety Co. v Chicagu zatrjuje, da znaša skupno naročilo vojnih potrebščin naročenih po zaveznikih v Zedinjenih državah že poldrugo milijardo dolarjev. Od te svote pripade na Kanado ena tretjina.

— Policijski komisar mesta Chicago bode izdal v kratkem odredbo, da naj se zapre vse zloglasne plesne dvorane v mestu. Po njegovem zatrdilu je izmed 450 dvoran najmanj polovica na slabem glasu. Da se pa odpravi tatove, tolovaje in druge nepridiprave iz naše metropole, se bode pričelo z najnovejšo metodo. Na vsaki policijski postaji bode namreč narejen prostor za spoznanje hudodelcev potom kinematografičnih slik. Na ta način bode preje mogoče policistom spoznati indentiteto, ali onega zločinca, ako ga bo iskal.

— Dne 12. t. m. se je na svojem stanovanju zastrupil 21 letni Warren M. Peabody, kojemu je oče zapustil nad $2.000.000 vrednosti premoženja. Eni trdijo, da je storil samomor vsled neozdravljive bolezni, drugi pa, da vsled nesrečne ljubezni.

— Blagajnik Northwestern univerze, Franklin K. Jackson je minuli teden zapustil svojo tu živečo družino in neznano kam pobegnil. Preiskava knjig in blagajne te univerze je dognala, da je navedenec poneveril $200.000. Ves ta denar je baje zaigral na borzi.

— Pred tukajšnjim zveznim okrožnim sodiščem je uložilo tekoči teden 22 gostilničarjev prošnjo, da bi smeli ob nedeljah prodajati neopojne pijače. Zaeno pa se pritožujejo, da naj bi država bolj strogo pazila na praznovanje nedelj, kajti restavranti, lekarne, gledališča itd. bi morale biti tudi ta dan zaprta.

Ameriške vesti.

Smrt znanega rojaka.

Minuli četrtek, dne 11. t. m. so izročili v Jolietu, Ill., materi zemlji ostanke prerano umrlega rojaka John Petrovčiča, ki je umrl v ondotni bolnišnici po kratki in mučni bolezni v najlepši dobi 25 let.

Pokojnik je bil več let uslužben v grocerijski trgovini Josip Sitarja, marljiv delavec, uzoren rodoljub, družabnik in član dr. sv. Jožefa št. 2 K. S. K. J. Osobito si je iztekel v jolietski naselbini pri pevskem in dramatičnem društvu mnogo zaslug. Oženjen je bil komaj dve leti. V Jolietu zapušča neutolažljivo ženo, enega otročiča in svoje stariše. Bodi mu ohranjen blag spomin! R. I. P.

Dr. Goričar izdal avstrijske in nemške špijone.

Washington, D. C. 15. novembra. V Providence, R. I. izhajajoči dnevnik "The Providence Journal" je prinesel minuli teden zanimiv članek izpod peresa bivšega avstrijskega konzula Dr. Josip Goričarja. Ker je pojasnil Dr. Goričar avstrijske in nemške špijone, oziroma bombne zarotnike v pravi luči, je povzročil ta članek v državnem departmentu veliko pozornosti.

Dr. Josip Goričar, (Slovenec, rodom iz Spodnjega Štajerja, opazka uredništva) je bil v avstrijski konzularni službi 15 let. Zadnjič je opravljal konzularne posle v Denver, Colo. in San Francisco, Colo. Od tukaj je bil pozvan k poslaništvu v Berlin. Ker mu ni bila ta služba več po volji je dne 20. decembra 1914 avstrijsko državno službo odpovedal.

Dr. Goričar zatrjuje, da se nahaja v Zedinjenih državah okoli 3000 od Nemčije in Avstrije najetih špijonov. Vsi ti so v tesni zvezi z generalnimi konzulati svojih držav. Istih naloga je pognati v zrak vse večje tovarne municije v Zedinjenih državah ki pošiljajo evropskim zaveznikom vojni materijal. **Predno je odpotoval Dr. Goričar iz San Francisca, mu je baje avstrijski vojaški atašej Maximilian Bernstein v Washingtonu naročil, da naj mu Goričar preskrbi načrte utrdb pacifiškega obrežja in da naj mu dopošlje tudi slike in obrise velike državne ladjedelnice v Bremertonu.** Dr. Goričar pa ni hotel nikakor postati špijon, vsled česar je bil prestavljen v Berlin. V Berlinu so kmalu spoznali Goričarja, da je panslavist in so ga poklicali na zagovor na Dunaj. Temu se je pa še pravočasno posrečilo zbežati preko Italije v Ameriko.

Naravno da avstrijski poslanik v Washingtonu odločno zanikuje trditve Dr. Goričarja; smatrajo ga naravnost izdajalcem domovine, ker se je preveč potegaval za Srbijo in Rusijo.

Izjava predsednika Wilsona.

Predsedniku Wilsonu je prišla obtožba inozemskih diplomatičnih zarotnikov tudi na ušesa. Vsled tega je naročil justičnemu departmentu da naj se ukrene vse potrebne korake, da se izsledi vse krivce. Sedaj je na delu 250 najboljših zveznih detektivov, ki bodo skušali dognati resnične podatke Dr. Goričarjeve izjave. Zaeno čuvajo policijske oblasti tudi njega. Ako se dožene v tej veliki zaroti dokaz resnice tej, ali oni osebi, bode občutno kaznovana, v zaroto zapletene diplomate se bo pa odslovilo kakor Dr. Dumbo.

Fay, agent nemškega cesarja.

New York, N. Y. 15. novembra. Znani nemški vohun Robert Fay, katerega drži policija v tukajšnjih zaporih je dne 13. t. m. priznal, da je bil tajen agent nemškega cesarja. Semkaj ga je poslala nemško tajna policija, da bi skušal pognati v zrak razne tovarne in v Evropo namenjene parnike naložene z municijo. Nemška vlada je dajala Fayu tudi potrebne denarne svote za izvedbo teh načrtov. Ker se boji Robert Fay občutne kazni, se je izrazil, da bode rad pričal za našo vlado. Imena glavnih sokrivcev v tej zarotniški bandi bode izdal v kratkem.

Špijonoža je stala milijone.

Providence, R. I. 15. novembra. Tukajšnji list "The Providence Journal," ki se posebno bavi z afero nemških in avstrijskih bombnih zarotnikov poroča danes, da se je potrošilo tekom zadnjih 4 mesecev od $35,000.000 do $40,000.000 za to propagando. Ta denar je dobival v roke Dr. Heinrich Albert, nemški tajni svetnik, živeč v New Yorku; dajal mu ga je nemški poslanik grof von Bernstorff. "List Providence Journal" ima na razpolago več tozadevnih pobotnic.

Da se je potrošilo tolike svote je pripisovati dejstvu, ker je nemška vlada visoko podkupila razne delavce po municijskih tovarnah da naj zapuščajo delo.

V to zarotniško afero je zapleten tudi Geza D. Berko urednik ogrskega lista "Napszask" v New Yorku ker je 14. okt. 1914 izročil svoj ameriški državljanski papir in potni list uradniku ogrskega konzulata kapitanu Csiszarju, da je slednji potoval kot avstrijski špijon preko morja. List "Providence Journal" bode v nekaj dnevih spravil v javnost še več drugih stvari, nanašajočih se na to senzacijoelno odkritje.

Američani na "Anconi" rešeni?

Washington, D. C. 13. novembra. Državni department dosedaj še ni prejel zanesljivega poročila, če je bilo resnično na torpediranem italijanskem parniku "Ancona" potopljenih tudi 28. Američanov. Tudi se še ni dosedaj semkaj uradno naznanilo, če je potopil navedeni parnik kak nemški ali avstrijski torpedni čoln. V urad državnega tajnika je došla danes le brzojavka ameriškega poslanika Nelson Page iz Rima, do so Pasquale Saurino in Mrs. Carmela Torisi rešeni.

Parnik "Ancona" se je potopil v Sredozemskem morju dne 9. t. m. Bil je na potu iz Genove v New York s 339 potniki in 160 mož uslužbenih na parniku. Parnik "Ancona" je potopila neka avstrijska torpedovka. Od potnikov se je rešilo samo 270 oseb, ostali so pa utonili.

Iz Gary, Ind.

Ravnateljstvo United States Steel korporacije se je odločilo znatno povečati svoje železolivane in druge delavnice v Gary, Ind. V to svrho bode ta družba izdala 7 in pol milijona dolarjev. Ko bodo nove tovarne gotove, bo družba najela nadaljnih 3000 delavcev.

Z gradbo novih pleharn, last American Shett in Tin Plate Co. se napreduje. Vsa poslopja, katera gradi sedaj v Gary, Ind., navedena tovarniška družba bodo veljala $4,500.000. V tej tovarni bo prostora za 2000 delavcev.

Inozemske vesti.

K potopu "Ancone".

Berlin, Nemčija, 15. novembra. Mornarični oddelek avstro-ogrskega vojnega ministrstva je izdal včeraj o zadevi potopa italijanskega parnika "Ancona" sledeče uradno poročilo:

"Ko je zapazil naš podvodni čoln "Ancona", je oddal v znamenje en strel, da si se ustavila. "Ancona" se pa ni za ta signalni strel nič zmenila ter je skušala uiti. Naš podvodni čoln ji je torej sledil in oddal nanjo še več strelov, da bi se ustavila. Poveljnik naše torpedovke je dal potnikom in moštvu tega parnika 45 minut časa za rešitev. Tedaj je zavladala na "Anconi" velika panika, ker se je le prav malo rešilnih čolnov odvezalo in še v te je moštvo tega parnika najprvo poskakalo. Lahko bi se bili rešili vsi potniki, ako bi jim dal kapitan "Ancone" rešilne čolne pravočasno na razpolago.

Po preteku 50 minut se je prikazal na onem mestu še en italijanski parnik namenoma zadeti v naš podvodni čoln. Čez tri četrt ure zatem se je "Ancona" potopila v morje.

Vsa, v inozemskih listih priobčena tozadevna poročila, da se je streljalo tudi na rešilne čolne so neresnična. Naša torpedovka je prenehala takoj z streli, ko se je "Ancona" ustavila, kakor je bilo zahtevano.

Italija protestira.

Rim, Italija, 15. novembra. — Italijanska vlada je poslala danes vsem nevtralnim državam oster protest vsled tega, ker je neki avstrijski torpedni čoln brez pravega vzroka potopil italijanski potniški parnik "Ancona", ki je bil namenjen v New York. V tem protestu se navaja, da ni bilo na tem parniku nikake municije in nikakega vojaštva še manj pa vzroka za to nečloveško delo. Izmed potnikov, ki so bili ameriški državljani se je samo 1 rešil, 9 jih je pa utonilo.

Italijanski parnik "Bosnia" torpediran.

Rim, Italija, 14. novembra. — Italijanski potniški parnik "Bosnia" se je danes v Sredozemskem morju potopil vsled torpediranja nekega avstrijskega podvodnega čolna. Ta parnik je bil 307 čevljev dolg, 39 čevljev širok in 25 čevljev globok; zavzemal je 3561 ton. Razen 12 mornarjev so se vsi drugi potniki rešili.

Avstrijski aeroplani nad Verono.

Rim, Italija, 15. novembra. — Nad utrjenim mestom Verono so se včeraj pojavili trije avstrijski vojaški aeroplani, ki so vrgli več bomb v mesto. Največ bomb je padlo na trg Piazza del Erbe. Sovražne bombe so ubile 30 civilistov, 49 pa težko ranile. Sovražni avijatiki so skušali tudi zapaliti v bližini mesta se nahajajoče vojaške barake ter šotore, kar se jim pa ni posrečilo.

Italiji kujejo maščevanje.

Rim, Italija, 15. novembra. — Vsled zadnjega zračnega napada na mesto Verono, kjer je bilo več oseb ubitih in ranjenih je zavladala po celi Italiji splošna nejevolja napram Avstriji. List "Idea Nazionale" zahteva, da naj se vse v Italiji še živeče Avstrijce in Nemce internira, da naj se njih premoženje zapleni in da naj se v Italiji nahajajočih 35.000 vojnih ujetnikov smatra sovražnikom.

Sv. oče potrt vsled te katastrofe.

Rim, Italija, 15. novembra. — Ko je sv. oče zvedel o številnih žrtvah v Veroni, je bil zelo potrt vsled tega. Svojemu tajniku, kardinalu Gaspari je takoj zatem naročil, da naj brzojavi nadškofu Bacillieriju v Verono za podrobnosti. Zaeno mu je pa naročil, da naj se ta nadškof zavzame za pomoč nesrečnim žrtvam.

Boji na Goriškem.

Berlin, Nemčija, 13. novembra. Glasom danes izdanega avstro-ogrskega uradnega vojnega poročila, se je vršil včeraj v bližini Gorice hud boj za posest prehodnega mostu čez Sočo. Sovražniku se pa zopet ni posrečilo zavezti kake pozicije na goriški strani.

Kalvarija v laških rokah?

Rim, Italija, 14. novembra. — Po daljšem in hudem boju so naše čete včeraj okupirale višino hriba Kalvarije pri Gorici, odkoder imamo sedaj lepo točko za obstreljevanje tega mesta. Boj za posest Kalvarije se je vršil z bajonetnim naskokom. Sovražnikove izgube pri tem so zelo velike. Od nekega vojaškega oddelka jih je padlo od 300 mož 230. Tudi smo zavzeli neko drugo važno višino na Carso planoti.

Boji na Srbskem.

Berlin, Nemčija, 15. novembra. Iz glavnega vojaškega južnega stana se semkaj poroča, da so nemške čete zajele 8000 Srbov in zaplenile 12 večjih topov. Pri tem so se posebno odlikovali Bolgari. Sedaj je srbska armada zajeta od vseh strani vsled česar beži pred sovražnikom. Dve tretjine srbskega ozemlja je že v naših rokah.

Bolgari pred Bitoljem.

Solun, Grška, 15. novembra. — Ker se bolgarska armada vedno bolj in bolj pomika proti Prilepu in Babuni, se je lotil prebivalstva mesta Bitolj velik strah, kajti tudi to mesto je v nevarnosti, da pade Bolgarom v roke.

Semkaj se poroča, da se nahajajo v bolgarskem vodovju ob Varni trije nemški podvodni čolni in da so dospeli tjakaj trije turški bataljoni, da čuvajo Varno.

Semkaj v Solun prihajajo še vedno novi transporti angleškega in francoskega vojaštva.

Bolgari zavzeli Tetovo.

London, Anglija, 15. novembra. Tukajšnjemu Reuterjevemu izvestju se semkaj iz Soluna poroča, da so Bolgari zopet zavzeli nazaj važno mestece Tetovo.

Francosko poročilo.

Pariz, Francija, 15. novembra. O vojnih dogodkih na Balkanu se je izdalo danes sledeče uradno poročilo: "Dne 12. novembra so naše čete uspešno napodile Bolgare na severni strani Rabrovega v smeri proti Kosturino. Sovražne čete so skušale na celi fronti levega obrežja reke Črna napasti naše postojanke, — a so bile z velikimi izgubami odbite.

6000 Srbov premagalo 20.000 Bolgarov.

Milan, Italija, 15. novembra. — Nek vojni poročevalec tukajšnjega lista "Corriere della Sera" je semkaj brzojavil o hudih bojih med Srbi in Bolgari v Babuna soteski. Srbi so izvabili sovražnika v dolino med Velesom in Isvorom, ter so iz višine 2000 čevljev pričeli nanje streljati. Srbska armada je štela v tem boju samo 6000 mož, bolgarska pa 20.000. Konečno so se morali Bolgari spustiti v beg pred junaškimi Srbi. Bolgarov je padlo pri tem veliko število.

Načrti Bolgarov.

Rim, Italija, 15. novembra. — Princ William Wied, bivši albanski kralj se je mudil zadnja dva tedna pri bolgarskem generalnem štabu, kjer se je ukrepalo, kako naj bi Bolgari zajeli ozirom tudi premagali Albanijo. Ako se Bolgariji ta načrt posreči, bode princ Wied zopet kronan za albanskega kralja.

Nove državnozborske volitve na Grškem.

London, Anglija, 15. novembra. Grški kralj Konstantin je izdal dekret o razpustu poslanske zbornice in o novih zopetnih volitvah, ki se imajo vršiti dne 19. decembra letos. Takoj po prvem zasedanju parlamenta se bode skušalo delati na to, da se uveljavi splošno vojaško službo za vse moške. Na ta način se namerava povečati grško armado v toliko, da bo štela pol milijona mož.

Grška vlada je zadnje dni zopet naprosila pri ententnih zaveznikih nadaljnih 40,000.000 frankov državnega posojila.

Rusi zopet poraženi.

Berlin, Nemčija, 15. novembra. Avstro-ogrska-nemška armada je pod poveljstvom generala von Lisingena uspešno napadla zapadno obrežje reke Styr vsled česar so se morali Rusi umakniti daleč nazaj. Sedaj je cela stran zapadno od te reke prosta sovražnika.

Blizu Smorgonje je feldmaršal von Hindenburg tudi hrabro odbil vse ruske napade.

Vpoklic vojaških novincev na Angleškem.

London, Anglija, 15. novembra. Vlada je odredila, da se morajo vsi, za vojaščino sposobni mladeniči prostovoljno prijaviti do 30. novembra t. l. V nasprotnem slučaju se jih bode prisililo pod orožje. Izveti so le oni, ki so se do 15. avgusta letos oženili in oni, koje zadržujejo važni trgovski posli.

Anglija gradi 14 superdreadnaughtov.

London, Anglija, 15. novembra. List "Daily Express" poroča, da ima Anglija v gradbi 14 velikih superdreadnaughtov, ki bodo že drugo leto gotovi. Poleg tega se gradi tudi več manjših pomožnih bojnih ladij.

Sueški prekop zatvorjen.

London, Anglija, 15. novembra. Angleška vlada je ukazala, da naj se znani sueški prekop za nedoločen čas za trgovske parnike zapre. Sedaj se nahajajo v tem vodovju samo angleške bojne ladje s številnim vojaštvom, ki dela obsežne utrdbe tega prekopa.

Velika vojna odškodnina.

Amsterdam, Holandsko, 15. nov. General von Bissing, nemški guverner Belgije je danes izdal uradno proklamacijo, s katero zahteva, da mu morajo Belgijci plačevati vsak mesec 40,000.000 frankov, kot vojno odškodnino ali za vzdrževanje nemškega vojaštva v Belgiji. Prvo plačilo se ima vršiti dne 10. dec. letos.

Veselje Nemcev in Avstrijcev vsled požarja v Betlehemu, Pa.

London, Anglija, 12. novembra. Iz Berna se semkaj poroča, da vlada po celi Nemčiji in Avstriji nepopisno veselje, ker je zgorela velika municijska tovarna v Betlehem, Pa. v Ameriki. Zaeno se govori, da so Nemci in Avstrijci kaj takega že dolgo časa pričakovali.

Kitajska ostane še republika.

Pekin, Kitajska, 15. novembra. V vladinih krogih se govori, da ostane Kitajska še za nedoločen čas republika in da se še ne bo ondi uvedlo cesarstvo tekoče leto.

Dopisi in društvene vesti.

NAZNANILO.

Seminole, Pa.

Članom društva sv. Barbare št. 96 K. S. K. J. se tem potom naznanja, da se vrši prihodnja naša mesečna seja dne 5. decembra. Dopoldne ob 10ih bo sv. maša, po tem cerkvenem opravilu se vrši pa seja. Ta dan imamo na dnevnem redu volitev uradnikov za leto 1916 in več drugih važnih točk.

Odbor društva torej vabi in opominja vse člane, da se zanesljivo udeleže napovedane glavne letne seje. Pridite vsi brez izjeme! Enkrat na leto si človek lahko utrga toliko časa, da pride k tako važni seji, četudi je malo oddaljen. Potem se vam ne bo treba izgovarjati: "to ste napravili, tega jaz ne vem," ali tega "niste prav napravili" itd. Vsakdo naj pride k seji in naj pove tam svoje misli, kajti upoštevalo se bo vsacega.

Zaeno prosimo tudi člane našega društva, da prinesete s sabo regalije, ker se bomo udeležili sv. maše z regalijami.

Sobratski pozdrav

Odbor dr. sv. Barbare štev. 96.

Bridgeport. Ohio.

Tem potom se uradno naznanja, da je naše društvo sv. Ane štev. 123 K. S. K. J. na seji dne 17. okt. t. l. razmotrivalo nasvet glavnega tajnika K. S. K. J. priobčenem v Glasilu glede novega, ali otroškega oddelka.

Naše društvo je enoglasno odobrilo to predlogo, da se naj uvede pri Jednoti tudi navedeni oddelek, kar bode vsekako v korist in napredek naše velike podporne organizacije. Želeti bi res bilo, da bi vsa krajevna društva glasovala za to točko.

Ali bi ne bilo to lepo, da ker je že oče in mati pri katol. društvu in Jednoti, da naj bi bili tudi njih otroci tako zavarovani. Sedaj pa, ko otroci odrastejo, se zavarujejo kjer se jim zljubi, samo tam ne, kamor stariši želijo.

Sosestrski pozdrav vsem članicam društva sv. Ane štev. 123, kakor tudi vsem sobratom in sosestram naše K. S. K. J.

Marija Hoge, tajnica.
R. F. D. 2 box 11½
Bridgeport, Ohio.

Kansas City, Kans.

Tem potom naznanjam sobratom našega društva, kateri se niso udeležili zadnje redne mesečne seje, kjer je bilo sklenjeno, da se imamo udeležiti veselice, katero priredi tukajšnje Samostojno podporno društvo "Triglav," dne 25. novembra t. l.

Ker je čisti dobiček te veselice namenjen za popravo društvene dvorane, katero vsa štiri tukajšnja slovenska društva rabijo, radi tega smo sklenili, da se udeležimo veselice in pomoremo k večjemu dobičku.

Veselica se bo vršila v Slovenski cerkveni dvorani, torej pridite kolikor mogoče v obilnem številu!

Ker je prihodnja redna seja zadnja v tem letu, in se bo vršila na njej volitev uradnikov za prihodnje leto, torej je moja želja, da se je udeležite kolikor mogoče v obilnem številu, in si izvolite društveni urad, ki bo v zadovoljstvo vsem.

Tudi opominjam one sobrate, kateri dolgujejo društvu, da naj poravnajo svoj dolg na tej seji, da mi bo možno skleniti celoletni račun.

S sobratskim pozdravom
Peter Majerle, tajnik.
društva sv. Petra in Pavla št. 38
K. S. K. J.
Kansas City, Kans.

Iz urada sv. Cirila in Metoda št. 8 K. S. K. J., Joliet, Ill.

se s tem naznanja vsem članom navedenega društva, živečim v Joliet Ill., da se vrši dne 21. novembra t. l. redna mesečna seja, na katero ste vsi uljudno vabljeni, da se iste polnoštevilno udeležite.

Na tej seji bo več važnih točk na dnevnem redu, posebno pa točka zaradi naše nameravane društvene veselice, ki se vrši dne 27. novembra 1915 v Sternovi dvorani v korist društvene blagajne.

Obenem se tudi uljudno vabijo vsa bratska društva v Joliet, da bi se kar največ mogoče udeležila omenjene veselice. V enakem slučaju je tudi naše društvo pripravljeno to prijaznost in naklonjenost povrniti.

Sobratski pozdrav

Odbor.

Iz urada društva sv. Jan. Krstn. št. 143, K. S. K. J., Joliet, Ill.

Tem potom naznanjam vsem članom goriimenovanega društva, da se je sklenilo pri zadnji redni seji, da se seje, od sedaj naprej vršijo vsako **tretjo nedeljo** in ne tretji torek, kakor je bilo dosedaj v navadi.

Zatorej upam, da bodete vpoštevali to naznanilo in se udeležili prihodnje redne seje, ki se bode vršila v nedeljo dne 20. nov. 1915. ob drugi uri popoldne v stari šoli sv. Jožefa.

Dolžnost je vsakega člana, da se vdeleži te seje, in prosim torej, da to storite vsi.

Istotako prosim vse one člane, ki so zaostali z mesečnino, da se naznanijo, kaj mislijo storiti, ker drugače se bode z njimi postopalo po pravilih.

Z sobratskim pozdravom do vseh članov in članic K. S. K. J.

Steve G. Vertin, tajnik.

La Salle, Ill.

Cenjeno uredništvo:—

Upam, da mi boste odmerili zopet malo prostora za sledeče vrstice iz naše naselbine, kajti dopisi iz La Salle, Ill., so le bolj redki, čeravno je tukaj dosti rojakov, ki znajo dobro čitati in pisati. Lepo bi bilo torej, da se še kedo drugi katerikrat oglasi na tem mestu, kajti dobri dopisi so čitateljem vedno po volji.

Za danes naznanjam, da bomo imeli v naši naselbini cerkveni "fair" v korist tukajšnje cerkve sv. Roka. Ta prireditev se vrši v znanih prostorih rojaka Math Kumpa na 1226 — 1. cesta, ter se prične dne 24. in konča dne 26. novembra.

Za ta "fair" je pripravljenih več krasnih dobitkov. Vsakdo, kojemu bo sreča mila, bo dobitka vesel; zatorej pa nas vse farane veže dolžnost, da se vsi udeležimo tega "faira" in pripomoremo do boljšega napredka ter lepega uspeha pri naši slovenski fari. — Tudi druge zabave bo dovolj. Naša Dramatično in pevsko društvo "Slovenija" priredi prvi večer, to je dne 24. novembra zanimivo in zn no veseloigro v več dejanjih "Mutasti muzikant". Kdor je prijatelj dramatike, osobito veseloigre, naj pride zanesljivo ta večer v Kumpovo dvorano in nasmejal se bo ta lahko iz celega srca. Radi tega naj nihče ne zamudi našega "Mutaskega muzikanta." Naši igralci bodo to pot skušali zadovoljiti vsakega gosta s svojim nastojom na odru. Čisti prebitek te šaloigre je namenjen v prid cerkve in ne našemu društvu.

Istotako bode naše društvo ta večer zapelo več novih krasnih naših narodnih pesmi. Osobito opozarjam na krasno skladbo "Naša zvezda," besede nepozabnega goriškega slavca Simon Gregorčiča. Tej sledi pesem "Bledi mesec," Na planine!" i. t. d. Omenjeni večer nas hoče naše društvo vsestransko razveseliti, zatorej pridite v obilnem številu. Prostora bo dovolj. Na veselo svidenje!

H koncu pozdravljam vse rojake in rojakinje širom Amerike.

Anton Štrukel,
preds. Dramat. in pevsk. društva
"Slovenija."

Willard, Wis.

Cenjeno uredništvo:—

Malokdaj se kaj čita v nam priljubljenem "Glasilu K. S. K. Jednote" iz naše velike slovenske farmerske naselbine. Zato sem se jaz danes namenila poročati, kako se nam godi tukaj.

Poljske pridelke smo hvala Bogu že pospravili, sedaj naši farmerji prav pridno orjejo, da si bodo s tem veliko pomladnega dela prihranili. Veselo je opazovati, kako naša naselbina napreduje v vseh ozirih. Tudi na društvenem polju nismo zadnji, kajti imamo dva slovenska podporna društva. Vsakdo ima torej lepo priliko da se zavaruje proti nezgodam. Le žal, da pristopajo naše Slovenke premalo k društvom. Vsaka slovenska dekla, ali žena bi morala biti članica kakega podp. društva, ker to je v njo lastno korist!

Sedaj imamo tudi tukaj lovsko sezono. Plena je dovolj. Eden naših rojakov je celo tako izboren lovec, da je z enim strelom pogodil kar dve kokoši (domače!)

Konečno svetujem še tistemu, ki je pisal v nepodpisanem pismu o zahrbtnosti, o lanskem septembru in o "cilindru", da naj pridno zasleduje in čita "Ivere," priobčene v našem Glasilu K. S. K. Jednote. Prepričana sem, da bo našel v njih dosti tinkture in sicer one, koje v njegovi glavi manjka.

Iskrene pozdrave do vseh članic in članov K. S. K. J.!

Karolina Zupančič,
članica dr. sv. Družine št. 136.

Rock Springs, Wyo.

Cenjeno uredništvo:—

Poročam Vam, da je tukaj umrla dne 5. t. m. rojakinja Marija Tominc, članica dr. "Trdnjava" S. N. P. J. Podlegla je vsled zastrupljenja krvi in ob enem jo je tudi mučila škrlatica, katera razsaja že celo poletje v naši naselbini. Dne 1. novembra je umrla tudi 2letna hčerka Tominčeve družine in ena, 3letna se pa nahaja sedaj v državni bolnišnici.

Pokojna Marija Tominc je bila doma z Dobja, občina Predmost pri Poljanah nad Škofjo Loko, stara je bila 26 let. Tukaj v Ameriki je bivala približno 6 let in sicer v okolici Rock Springsa. Tukaj zapušča moža Frank Tominca in dve hčerki, ena je stara 14 dni, druga pa 3 leta, ter več svojih ožjih sorodnikov, v starem kraju pa sestre in brate; čuje se, da živi en njenih bratov tudi tukaj v Ameriki.

Pokopali smo to prerano umrlo rojakinjo dne 6. novembra na tukajšnjem katoliškem pokopališču. Pogreb je bil čisto priprost ali privaten, in sicer naravnost iz bolnišnice na pokopališče, ker postava ne dovoljuje žrtvam škrlatice velikih pogrebov; tako je bilo ob odprtem grobu navzočih le nekaj pogrebcev. Zares žalosten slučaj, zaeno pa tudi svarilen, da bi rojakinje tem bolj pristopale k podpornim društvom in Jednotam. Kako lepa je tolažba, ako dobijo pokojnikovi sorodniki posmrtninsko podporo.

Jaz priporočam rojakom in rojakinjam širom Amerike našo K. S. K. Jednoto, ki je največja in najstarejša izmed vseh ostalih slovenskih podpornih organizacij v Ameriki.

Dne 6. novembra je umrl tudi za škrlatico 6 letni sinček Frank rodbini Frank in Frančiška Gosar. Pogreb se je vršil dne 7. t. m. Naše iskreno sožalje težko prizadeti družini!

Drugi mesec, v decembru, se vršijo glavne letne seje tuk. podpornih društev, kjer se bodo obdržavale volitve uradnikov za prihodnje leto. Pri tem želim vsem obilo uspeha, ter priporočam zaeno, da naj se izvolijo taki možje za različne urade, ki bodo zato sposobni in v zadovoljstvo večine članov dotičnega društva.

S pozdravom

Poročevalec.

Stefan Kuehar †

Ogrske Slovence je zadela nova bridka izguba. Umrl je 24. septembra t. l. po enajstletni bolezni Stefan Kuehar v Bratoncu in bil pokopan v nedeljo 26. septembra v Belatincih. Pokojnik je bil poleg kanonika Franca Ivanocija († 1913) in župnika Jožefa Kleka najvnetejši delavec za narodno prebujenje ogrskih Slovencev, posebno pa njihove mladine. Po dovršenih gimnazijskih študijah je vstopil v somboteljsko bogoslovnico, pa je moral študije popustiti, ker je zbolel za jetiko. S toliko večjo vnemo pa se je, dasi dolgo priklenjen na bolniško postelj, lotil narodnega dela. Delil je s svojim rojakom slovenske knjige, dopisoval je v slovenske liste ("Straža", 'Slovenski Gospodar,") spodbujal in bodril rojake na delo, nabiral narodno blago in ga po † dr. Karlu Štreklju objavljal v mariborskem "Časopisu za zgodovino in narodopisje," in vse to bolan, zmiraj smrt pred očmi. Njegova zasluga je tudi, da so dobili ogrski Slovenci l. 1913. svoj tednik "Novice," posebno pa to, da se te "Novine" (in obenem tudi mesečnik 'Marijin list") tiskajo z našimi črkami in ne več kakor skozi stoletje prej v ogrskem pravopisu. Pripravil je svoje rojake na ta težki, a silno pomembni korak z razširjanjem naših listov ("Domoljub," "Slovenskega Gospodarja" i. dr.). S tem je padel kitajski zid, ki je bil zgrajen med nami in našimi rojaki na Ogrskem.

NAZNANILO.

John Mravintz, 1114 Voskamp St. N. S. Pittsburgh, Pa. (stari naslov.)

Tem potom naznanjam vsem mojim sorodnikom, prijateljem in znancem, tako tudi sobratom društva Marije Sedem Žalosti štev. 50 K. S. K. J., da je moj sedanji pravi naslov: **1107 Haslage Ave, N. S. Pittsburgh, Pa.**

S pozdravom

John Mravintz.

Na vsak način.

Pri vsaki bolezni je najbolj poglavitno, da se na vsak način ohrani življensko moč bolnika. Ako ta moč vedno pojema, je malo upanja za okrevanje; če pa zamoremo to pojemanje ustaviti in pospešiti naraščanje te moči, — ne smemo nikdar obupati. Eno izmed najbolj zanesljivih sredstev za ojačenje prebavnih organov je Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, ki v prvi vrsti izčisti črevesje vseh slabih snovi in drži isto čisto. Nadalje to vino tudi okrepi črevesne mišice, da zamorejo redno delovati. To zdravilo pomaga tudi pri čiščenju krvi, pri utrditvi živcev in izboljšanju prebave. Dobiva se v lekarnah. Cena $1.00. Jos. Triner, izdelovalec. 1333—1339 So. Ashland Ave, Chicago, Ill.

•

Drgnenje telesa s Trinerjevim Linimentom znači odpravo bolečin oteklin in izpahkov; dalje pomenja ta okrepitev živcev po kakem hudem in napornem delu. Cena 25 in 50c; po pošti 35 in 60c.

(Adver.)

"ČAS", edini slovenski mesečnik, kteri izhaja na 36 straneh vsak mesec in velja za vse leto samo en dolar —Posamezne številke 25c.

Naslov:
"Čas", 2711 S. Millard Av., Chicago, Ill.

M. POGORELC
trgovec z zlatnino
29 E. Madison St. Room 1112.
CHICAGO, ILL.
Pišite po cenik!

K 100 VELJA SEDAJ LE $15.30

Za $15.30 Vam pošljem sedaj 100 Kron v staro domovino.

Če želite svojcem v staro domovino poslati kakšno **božično darilo** v obliki denarja, se Vam nudi sedaj najlepša prilika. Ne zamudite časa. Pošiljatve so jamčene.

Tudi izdelujem vsakovrstne pravoveljavne listine in izvršujem vse, v notarsko stroko spadajoče zadeve za Združene države in staro domovino.

Se Vam priporočam spoštovanjem

JOSIP ZALAR,
1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

POZOR! Kadar se nahajate v gostilni,

3 pristne pijače, 2 zdravilne.

zahtevajte vedno dobre, zdrave in pristne pijače, in te so A. Horwatove: Importirani Brinjevec, Slivovec, Trapinovec, Grenko Vino in Kranjski Grenčec. Moja tvrdka je prva i edina samostojna, ki importira žgane pijače in zeliščna naravnost iz Kranjskega. Rojaki, zapomnite si, da je **A. Horwatovo Grenko Vino** napravljeno iz najboljšega californijskega rudečega vina in iz najzdravejših zelišč ter nadkriljuje vse druge pijače te vrste za slovensko zdravje. Ravno tako Kranjski Grenčec. Posebno ako pijete slabo žganje, ne bo nikdar škodovalo, če denete polovico tega grenčeca vmes.

A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

NE ZAKASNI.

Pridi in si oglej naše lepe zimske obleke, suknje (Mackans)

Naše obleke so ukrojene po najnovejši modi, takozvane 'Peck Victor'.

V naši prodajalni dobite vse oprave, dalje obuvala za moške in dečke (šolarje)

Mi izdelujemo obleke za moške po meri.
Cene od $15.00, $18.00, $20.00 in naprej.

Naše blago je vse jamčeno, ali garantirano.—Cene primerne.

Pridi in si oglej prejo našo zalogo, predno greš k tujcu. Pokaži da nisi nevoščljiv domačim trgovcem in da se držiš gesla **Svoji k svojim!**

Patlogar & Thomas
133 So. Union Ave. vogal D. ceste, Pueblo, Colo.

Imam še nekaj takih priveskov in brošk za člane in članice K. S. K. J. v zalogi in jih prodajam: fino pozlačene po $2.00 (prej $3.00). 14 kar. zlate po $6.00 (prej $8.00). Imam jih v zalogi samo jaz.

F. Kerže,
2711 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

VRNIMO SE!

V LEKARNAH

CENA $1.00

Prav radi se spominjamo onih dni, ko smo bili krepki in polni zdravja in življenja, in ko si bil v zvesti, da je ta svet nebeški raj, poln sreče in veselja za nas. Kaj nas je zadelo, da nismo več onega mnenja; da smo premenili svoje navade in se odtujili od srednje poti, ki se imenuje zmernost v vsaki stvari? Vrnimo se k starim navadam, k navadni hrani, k bolj resnemu delu, k svežemu zraku, a zlasti pa moramo pazno skrbeti za svoje prebavne organe, da preprečimo zabasanost in nje posledice, ter slabost in nervoznost. Kakor hitro opazimo nered, ne pozabimo na

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

To zdravilo je jako važnega pomena, ker pospešuje delovanje prebavnih organov in tako nam povrne prejšnje navadno zdravje za dobo dokler zopet ne pademo v razvade.

To zdravilo tudi —

PREKINE BOLEČINE IZ DROBJA,
ODSTRANI ZABASANOST,
DOPRINESE OKUS DO HRANE,
POMAGA PREBAVLJATI,
OKREPČA PREBAVNO MOČ,
OHRANI ORGANE DELAVNE,
ODSTRANI NERVOZNOST.

Urejuje, okrepčuje, daje novo moč, prepreči in odstrani zabasanost, potolaži glavobol, daje pomoč dekletom in ženam v slučaju neprilik, ter vseh drugih enakih boleznih.

Ako hočete preprečiti bolečine, imejte vedno priročno **TRINERJEV LINIMENT** in ribljite telo z njim kadar čutite najmanjšo bolest, bodisi revmatično ali nevralgično. Cena 25 in 50c, po pošti 35 in 60c.

Jos. Triner

Izdelovatelj

1333-39 S. ASHLAND AVENUE **CHICAGO, ILLINOIS**

Brda.

Že pred vojsko so bila Brda znana tudi izven primorskih mejá. Niso velika po obsegu, a vendar imajo toliko posebnosti, da se je marsikdo seznanil z njimi. Za one, ki se zanimajo za narodne boje na Goriškem, je bilo poznavanje Brd neobhodno potrebno, ker tvorijo ta od italijanske meje tja do Krasa narodno mejo. Jezikoslovce je posebno to zanimalo, da so brdjanski dijalekti tako bogati na izrazih. Trgovce so pa zanimali lepi, obsežni vinski nasadi po brdjanskih gričih in žlahtno sadje, ki je vmes posejano.

Svetovnoznana pa so Brda šele sedaj, ko se bijejo deloma na njih samih, deloma ob njih najljutejši boji, kar jih pozna zgodovina. Kdo ne pozna sedaj one gore Kalvarije pri Gorici, ki je dobesedno posejana z italijanskimi granatami in šraneli, in za katero so žrtvovali Italijani že tisoče in tisoče svojih najboljših vojakov? Komu niso znane vasi Števerjan, Oslavje, Pevma, Podgora in Podsabotin, kjer naši hrabri Dalmatinci že mesece odbijajo ljute apade sovražnika in napajajo brdjansko zemljo s krvjo izdajalcev? Kdo ni še slišal o Sabotinskem hribu, ki je ključ Gorice, a ravno radi tega obstreljevan od Italijanov iz stoterih topov in izgleda liki razorana njiva? Kdo ni še čital o Sv. Gendrci (uradno Korada), pod katero leže slavnoznane Plave, kjer je, kakor poročajo, na vsakem štirjaškem metru zakopan en Italijan? Samo kraji, o katerih govori cel svet, in ki bodo posebno v zgodovini Slovenije zapisani s krvavimi črkami.

Vsi ti kraji ležijo na meji goriških Brd. Ista se razprostirajo med Sočo, Idrijo in Furlansko nižino. Na severu segajo do Sv. Gendrce (Korade), odkoder se nudi morda najlepši razgled na Goriškem. Cela trnovska planota, vsa Ipavska dolina s pustim Krasom v ozadju tja dol do sinjega morja leže pred očmi. Ob krasnem vremenu je videti celo stolp sv. Marka v Benetkah. Videm in Čedad sta skoraj pod nogami. Radi tega so prihajali Goričani ob nedeljah radi na izlet na Gendrco, posebno ker je bilo dobro preskrbljeno tudi za želodec v Koblarjevi krčmi, ki leži le par korakov pod vrhom.

Brda sestoje iz okroglih gričev, ki so sklenjeni v dolge, mnogotero zavite, ploskaste hrbte. Med njimi se vijejo rečice s svojimi potočki in studenci. Povprečno se dvigajo gorenja Brda 280 metrov nad morjem, dolenja pa 180 metrov (Kožbana 249 metrov, Kojsko 290 metrov, Šmartno 249 metrov, Medana 186, Biljana 169, Dol. Cerovo 128 metrov). Najvažnejši hrbet je Korada, podaljšek Kanalskega gorovja, ki se končuje na benemškem Vrhovlju od Kožbano — to Vrhovlje se večkrat pomotoma imenuje Gluho Vrhovlje — in v Kandiji nad Dolenjami. Proti ravnini končajo Brda s precej visokimi hribi pri Korminu in Ločniku: Korminska gora (265 m) in ona znana Kalvarija (241 m).

Kakor že omenjeno, tvorijo Brda vrsto nizkih, med seboj zvezanih gričkov. Sama narava je to deželo ustvarila za vinorodni kraj, ker na teh gričkih je jako pripravno in prikladno za vinograde, ker uživajo cel dan gorkoto južnega solnca, ki je tako potrebna, da postane vince prav sladko. Zato so že zgodaj začeli Brčani (Brčani=Brici. Pravilnejša je prva oblika za prebivalce Brd. Primerjaj: Podbrdo=Podbrčani, Brdice=Brčani, Brda=Brčani.) graditi vinograde in pridelovali izvrstnega Brčana, ki si je hitro priboril sloves tudi izven domačije.

A ne samo izvrstno vino rodé Brda, ampak tudi žlahtnó sadje. Umni Brčan je znal tudi to izkoristiti in uspeh je bil velikanski: na cesarskem Dunaju, v poljski Varšavi in v ruski sveti Moskvi je spomladi brčansko sadje prvo, ki razveseli razvajene velikomestne želodce.

Da so se pa dvignila Brda tako visoko, kaže, da prebiva tam rod, ki zna dobro izkoristiti prirodne dobrote. K temu pa je treba velike, zelo velike potrpežljivosti, ker ni mogoče izpremeniti nerodovitnega boška v mnogonesoče vinograde kar od danes na jutri, ampak treba je dosti kopati, da se izvrši ta izpremememba. Vsak, kdor je bil kdaj v Brdih in je videl tam v plantah one krepke postave, kako so neutrudno delali, se mora zares čuditi vztrajnosti teh ljudi. Ves božji dan bo kopal tam v brajdi in se potil, da mu kar kaplja od obraza, in za hrano si vzame malo kuhinje (kaše) z pogačo. Ako slučajno katerikrat dobi še kozarček vina, tedaj se ne briga ne za solnce, ne za dež, ampak dela brez presledka in vedno ima v mislih oni čas, ko bo rumenela sladka rebula v teh vinjah in bo lahko s ponosom vzkliknil: To je delo mojih rok! Največja čast Brčanu je izkazana tedaj, če ga sosedi pohvalijo: Tvoj vinograd je res najlepši v okolici, lahko si nanj ponosen. In v resnici je lahko ponosen, ker ga je z lastnimi žulji izkopal in zasadil.

Razen z vinorejo in sadjerejo se pečajo Brčani tudi z živinorejo in nazadnje tudi s "kupčijo". Ta zadnja je posebno last Kozancev. Vsak, ki je kaj potoval po svetu, se gotovo spominja, da je videl kje gori na Štajerskem, Koroškem ali Nižje Avstrijskem rdečelično dekle, ki mu je ponudilo, ko je zaslišalo, da govori gospod slovensko, v brčansko-kozanskem narečju goriško sadje. In takih deklet gre na petdesetine vsako leto "po svetu". Moški pa imajo doma eksportno zalogo, iz koje zalagajo one, ki so šli "po svit na Nimško". Mnogo od teh imajo v večjih mestih stalne trgovine in ne malo se jih tam tudi za stalno naselilo. To kupčevanje nese precej in v pozni jeseni se vrača marsikak Brčan v svojo "Kozonu".

Še z nečim se Brčani pečajo, kar pa je tako koristno početje. Mislim na lupljenje češp. A morda ravno zato, ker je riskantno, je tako priljubljeno. So v Brdih družine, ki so tako navajene na lupljenje, da prav morajo iti vsako leto na Hrvatsko ali Štajersko lupit češpe, ker bi ne mogle ostati doma. Nočem morda reči, da to ne prinese dobička, a če je človek preveč strasten, lahko katerikrat nasede. In potem manjka pri tem lupljenju češp medsebojnega sodelovanja. Morali bi se namreč vsi združiti v eno zadrugo, ki bi za vse preskrbovala vse potrebno, ona bi kupovala sveže češpe in prodajala naravnost konsumentom preparirane suhe češpe. Pri takem delovanju kot je sedaj, imajo največji dobiček goriški judje-prekupci. Govorilo se je mnogo o tej zadrugi, in upam, da po vojski, ko se bo sploh vse organiziralo, pride tudi to na vrsto.

Orisal sem na kratko življenje Brčanov, njih pečanje z vinom, sadjem in kupčijo. Večina si je opomogla na ta ali oni način in povsod opažamo blagostanje. Raditega vidimo, da tujci silijo noter. Posebno v zapadnih Brdih je opažati, da kupujejo laški veleposestniki posestva na naših slovenskih tleh. Po vojski bomo morali na vsak način to preprečiti, in ako bi šlo kako posestvo na prodaj, naj ga bo kupil Slovenec, zasebnik ali pa banka.

Ker bo morda zanimal koga kratek pregled zgodovine Brd, naj mi bo dovoljeno tudi o tem nekaj izpregovoriti.

Že zgodaj je vabila prijetna lega in rodovitna zemlja naselnike v Brda, in da so ljudje tudi ob času Rimljanov tam stanovali, priča nam premnogo rimskega denarja in tudi rimsko ozidje, ki se po Brdih tako pogostoma nahaja (okoli Števerjana). Pozneje so nemški vitezi sezidali mnogo gradov po Brdih (Pevma, Števerjan, Kojsko, Cerovo, Rittersburg v Višnjevku pri Gradnem, Senožeče, Dobrovo, Fojana, Vipolže itd.) na katerih so bivale precej časa plemiške rodbine. K najimenitnejšim teh gradov spada Ločnik, ki je stal nekdaj nad vasjo tega imena — na koncu podgorskega hriba; njega razvaline stoje ravno med našimi in sovražnimi strelskimi jarki. V X. stoletju je imel skoro gotovo svojega okrožnega grofa. Vsled podelitve iz l. 1001. je dobil tudi ta kraj grof Verihen, a pozneje (1077) patrijarh Lighard (cesarski podelitvi iz leta 1193. in 1214.). Župnija ločniška je obsegala vsa iztočna Brda, morda ves oni del, ki spada sedaj pod goriško sodnijo, in je bila odvisna od rožaškega samostana. L. 1250. se je polastil Ločnika goriški grof in tedaj so se začeli radi njega dolgotrajni prepiri s patrijarhom. Po pogodbi iz l. 1264. je ostal grad grofom, a zavezati so se morali, da ga ne bodo njih nasledniki nikoli več popravljali, kadar se bo porušil. V vojni med patrijarhom. Otobonom in Henrikom III. izroči grof dobro utrjeni ločniški grad l. 1308. Simonu Vogrskemu, a njegovi vojaki so bili podkupljeni in odprli so grad nasprotnikom, ki so ga razdejali. V XV. stoletju si je pridobila rodovina Rabatta posestva okoli Ločnika, a v XVI. stol. grofi Attems-Petzenstein (in l. 1626. tudi sodstvo), ki jih imajo še sedaj. Poslednja rodovina je pridobila začetkom XIX. stoletja v zameno za Doberdob tudi Vipolže (po zamrtju lastnih plemičev dobil jih l. 1311. Friderik Herberstein iz Solkana, a l. 1460. Febo V. della Torre). V Kojskem (poprej last grofov Strassoldov, potem Thurnov in od l. 1630. Coroninov) je bila posebna sodnija od 1792.—1848. Vsa zahodna Brda so spadala pod župnijo Biljano (prenešena iz Medane?) in ž njo vred pod rožački samostan. Bližnji plemiči Fojanski so posedovali tudi grad na Dobrovem, katerega je podelil cesar Maks l. 1501. Frideriku Colloredo-Walsee, čegar rodovina je kupila tudi Kozarno in zemljišča po bližnjih vaseh.

Kakor povsod so se tudi v Brdih polagoma porazgubile te plemiške rodovine z gradovi vred. Sedaj nahajamo v Brdih samo še štiri gradove in sicer v Kojskem, Števerjanu, ki je last barona Takó, v Vipolžah, ki ga je kupil baron Teuffenbach in na Dobrovem, ki ga poseduje španski baron — pesnik Bagner. Začasno so vzeli sedaj vse te gradove siloma v najem Italijani in se šopirijo po njih. V dobrovskem je baje spal sam italijanski kralj Vitorio Emanuele.

Jugo Brdjanin.

Razne stvari.

Bismarckova smotka in Garibaldi.

Ravno v teh dneh, ko so duhovi ogorčeni vsled verolomstva Italije, utegne zanimati splošno, kako je Bismarck sodil o udeležbi Garibaldija na vojni leta 1870.-71. in kako je na mirovnih pogajanjih dal izraza svojemu mišljenju. Comte d' Herisson nam o tem pripoveduje v svojem "Journal d' un officier d' ordonnance:' Bilo je koncem januarja 1871. Jules Favre se je podal z d' Herissonom kot tajnikom k Bismarcku v Versailles. Pogajanja je prekinil obed, ki se ga je udeležil Herisson, ne pa Jules Favre. Po obedu je dal Bismarck prinesti v sobo, kjer so se vršila pogajanja, tri čudovite smotke "Havana," ki jih je dobil od svojih občudovalcev v Hamburgu. Eno smotko je ponudil Jules Favreu, ki pa jo je odklonil, ker ni nikdar kadil. "Nimate prav," je menil Bismarck, "če se pričanja razgovor, ki utegne prinesti neprijetna razmotrivanja, je bolje, da se kadi. Smotka odvrača dvigajoči se dim, ki mu nehote sledimo z očesom, razveseljuje in dela človeka bolj spravljivega. Raje delamo koncesije drug drugemu, a naša naša naloga kot diplomatov sestaja iz neprestanih medsebojnih koncesij." Nato so mirno in varno zopet začeli s pogajanji. Ali ko je prišel razgovor na Garibaldija in na vojsko pri Dijonu, so se kancelarju oči jezno zabliskale. Videlo se mu je, da le s težavo duši svoj srd. "Zahtevam," je rekel Jules Favreu, "da njega in njegovo vojsko izključimo iz premirja. On ni eden vaših, morete ga prepustiti meni. Proti sebi ima armadni zbor, čegar število je enako onemu njegovih čet. Naj sama obračunata med seboj, ne bavimo se dalje z njima. Jules Favre je odgovoril, da je to popolnoma nemožno. Res je sicer, da niso prosili Garibaldijeve pomoči; ker pa so okolnosti iz italijanskega "condottire" napravile francoskega vojskovodjo, bilo bi brezsramno, ako bi on, Favre, pustil Francijo, na cedilu, in bi ga izključil iz premirja, ki naj vendar koristi vsem. Med temi besedami je jeza Bismarckova narastla. Nemirno je premikal stolico sem in tja. Gorečo smotko je položil na rok skodelice in je, pritisnivši s kazalcem trdo na mizo, vzkliknil: "In vendar ga moram imeti, ker ga hočem dati voditi po ulicah berlinskih z listkom na hrbtu, na katerem bodo zapisane besede: "Voilá la reconnaisance de l' Italie". (Tu je hvaležnost Italije!) Kaj! Po vsem tem, kar smo storili za te ljudi... Prostaški je to!" — "Tu sem si," nadaljuje Herrison, dovolil drznost, ki je mogla imeti uspeh pri možu pomena in oblike grofa Bismarcka. Vzel sem skodelico s smotkami ter jo ponudil Bismarcku spoštljivo in s prosečo kretnjo. V prvi hip se je zdelo, da Bismarck ne razume. Nato pa je kar naenkrat ugasnil plamen v njegovih očeh. "Prav imate, kapitan, nima zmisla, ako bi se razburjali." In razgovor je zadobil zopet potek: Garibaldi in njegova vojska sta bila pritegnjena v premir!

Uspeh policijskega psa.

Pri Sv. Florijanu blizu Sotnograda se je pri nekem mlinarju zgodil predrzen vlom in je bilo pokradenih več stvari. Ker niso mogli priti tatu na sled, je okradeni mlinar poklical na pomoč policijskega psa iz Solnograda. Ta pes je prevohal več vasi in končno kak kilometer od kraja, kjer se je zgodil vlom, oblajal nekega dninarja. Med tem ko je policija preiskovala hišo, kjer je tudi našla vse ukradene stvari, se je tat obesil.

Danec iznašel novo razstrelilo.

Kodanj, Dansko. — List "Soziaidemokraten" poroča, da je danski inženir Nilsen, ki je iznašel novo razstrelilno snov — aerolit, pri Jyterupu ustanovil tovarno, kjer za sedaj proizvaja to razstrelilo po naročilu danske vlade. Aerolit se ne odlikuje samo po svojem učinku, marveč tudi s tem da se more popolnoma brez vsake nevarnosti prevažati.

Proti profesorju dr. Masaryku.

V Pragi se je, kakor poroča c. kr. korespondenčni urad, ker biva že dlje časa v inozemstvu, kjer baje izvaja nedopustljivo agitacijo, uvedlo sodno kazensko postopanje in disciplinarno preiskavo in se je odredilo, da se ga odstavi iz službe in da se mu ustavi plača.

Srečna je ona deklica, ki misli, da je njen oče najboljši človek na svetu.

ZDAJ POŠLJEMO V STARI KRAJ

100 KRON ZA..... $15.25

POŠILJATVE GARANTIRAMO

Amerikanski Slovenec

(Foreign Exchange 2.) JOLIET, ILL.

United Undertaking Co.

POGREBNIKI

Podjetje, s katerim se v zvezi tudi Slovenci.

Na vogalu Union & D. St., Pueblo, Colo.

Se priporoča Slovencem za blagohotno naklonjenost.

3.17.16

Marija Sluga

2225 So. Wood St. Chicago, Ill.

TELEPHONE: Lawndale 8390.

izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena

BABICA

se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam.

Vsem Slovencem in Hrvatom priporočam mojo gostilno

"Hotel Flajnik",

3329 Penn Avenue,

v kateri točim vedno sveže

PIVO, ŽGANJE, VINO IN RAZNOVRSTNE DRUGE PIJAČE.

Priporočam se cenjenemu občinstvu v najobilnejši obisk. — Vsi znanci in neznanci vedno dobrodošli!

NA SVIDENJE!

GEO. FLAJNIK, LASTNIK, 3329 Penna Ave. ..Pittsburg, Pa.

Denar naložen pri nas je varno shranjen.

Priporočamo se Slovencem, da ulagajo denar pri nas bodisi na čekovni ali obrestni račun in jim zagotovimo vselej kulantno postrežbo.

Plačujemo po 3% obresti na denar uložen na obrestni račun.

Mi podpiramo Slovence in se torej tudi priporočamo njihovi naklonjenosti. Pri nas lahko nalagate denar če živite v Jolietu ali pa v katerem drugem kraju Združ. držav.

Dva člana K. S. K. Jednote sta naša dolgoletna uslužbenca: g. Jos. Dunda, predsednik nadzornega odbora K. S. K. J. in g. Jos. F. Skrinar.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav.

Pošiljamo denar v staro domovino zanesljivo in po najnižjem kursu. Oddajamo v najem varnostne škrinjice po $3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer so vedno varne pred ognjem in tatvino. Izdajamo menjice na vse kraje.

Poslopje, v katerem so naši uradi je lastnina te banke.

Naša banka je depozitni urad za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150,000. Rezervni sklad $300,000.

"NASLOV"

V slučaju da bi kterikoli čitateljev po raznih državah kadarkoli potreboval kaj za nakup pohištva (hišne opreme) kakor: peči, postelje, omare, preproge itd. ali vse kar k temu spada, naj se obrne za cene in pojasnila na sledeči naslov:

A. GRDINA, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Blago pošiljam v zadovoljnost odjemalcev; to jamčim s svojim poštenjem. Ker trgujem že nad 11 let, imam že dovolj skušnje in upam da marsikomu točno postrežem in mu prihranim kak dolarček.

Z odličnim spoštovanjem se priporočam

ANTON GRDINA, trgovec in pogrebnik.

Pozor krajevna društva K. S. K. J.

Kadar potrebujete nova društvena pravila, pisma ali koverte, vstopnice za razne veselice ali druge tiskovine, obrnite se tudi na:

Narodno Tiskarno

2146-2150 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILLINOIS

Ta Vam bode izvršila vse tiskovine v najboljšo zadovoljnost glede cene in ličnega dela. Pri nas je vse osobje unijsko. Imamo tudi Slovence zaposlene.—Osobito Vam priporočamo zelo pripravne in prikladne "Vplačilne knjižice" za člane, ali članice, katere rabijo tajniki ali blagajniki pri mesečnih sejah. Te knjižice so sestavljene zelo praktično za vsako društvo. Imajo posebno razdelbo vpisčevanj in potrdila za 10 ali 20 let. Razdelba assessmentov je narejena na posebni tabelici in na podlagi "National Fraternal Congress Rate". Knjižice so tiskane ali narejene v malem žepnem formatu in so trdo vezane. Pišite po vzorec, kojega Vam dopošljemo takoj brezplačno.

Opomba: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote."

Martin Nemanich

slovenska gostilna in restavracija

Rojaki Slovenci vedno dobrodošli!

Zaloga in prodaja pristnega

domačega vina.

Telefon: Canal 80

1900 W. 22nd St. Chicago, Ill.

JOSIP PERKO

SLOVENSKA GOSTILNA

2236 S. Wood Str. Chicago, Illinois

Telefon: Canal 298

Se priporoča rojakom Slovencem za obilen poset. "Dobra postrežba in dobra pijača", to je moje geslo.

DOMAČA NARAVNA OHIJSKA VINA

kakor DELAWARE, CATAWBA in CONKORD

prodaja

JOSIP SVETE

1780-82 E. 28th St., Lorain, Ohio

CONCORD RDEČE VINO	CATAWBA BELO VINO
60c. galona.	80c. galona

Te cene veljajo od 25 galonov naprej, pri manjih naročilih cene po dogovoru. Pri teh cenah je vojni davek že vračunan.

—Vina so popolnoma naravna, kar jamčim.—

Naročilu je treba pridejati denar ali Money Order.

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člane, na leto.....$0.50
Za nečlane.....$1.00
Za inozemstvo.....$1.50

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA.

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Phone: Canal 2487.

Subscription rate:
For Members, per year.....$0.50
For Nonmembers.....$1.00
For Foreign Countries.....$1.50

31

Delavski odškodninski zakon.

(Dalje.)

Postava tudi dalje določa odškodnino za vsako bolj nevarno in stalno poškodbo, ki spači delavcu roke ali obraz (disfigurement). Odškodninska podpora zato pa ne sme znašati več kakor eno četrtino zneska, kojega se plača za posmrtnino. Upoštevati je pa pri tem določbo, da se ne dovoljuje nobene posebne tozadevne odškodnine za spačanje roke, glave, ali obraza, ako dobi poškodovanec za poškodbo teh svojo redno ali normalno podporo, katero smo v zadnji razpravi bolj obširno raztolmačili. Nihče ne more n. pr. naenkrat zahtevati dvojno odškodnino ali drugače rečeno odškodnino: za izgubo kakega prsta na roki in zajedno za spačenje roke vsled te izgube. To posebno odškodninsko podporo se navadno določa dodatno k prvotni poškodbi, ko se je glavna rana, ali poškodba prsta že enkrat zacelila, a je pa roka še vedno spačena in bo ostala spačena vsled tega, ker ima še drugje poškodovane mišice, kite in kosti. Ta stalna poškodba se ozira tudi na glavo in obraz. Včasih se tako spačenje lahko izboljša in popravi s kako posebno operacijo na dotičnem delu telesa ako je poškodovanec z operacijo zadovoljen.

Takozvani "Industrijalni svet" države Illinois (Indutrial Board), ki ima vrhovno določbo in razsodbo za vse poškodnine delavcev te države se je glede takih operacij sledeče izrazil: "Zelo dvomimo, da bi imel naš Industrijalni svet moč in pravico prisiliti kakega poškodovanca do take operacije, kajti, pripetilo bi se lahko, da bi poškodovanec vsled tega celo umrl in bi imel pri tem težke bolečine. S tako nasilno operacijo bi ta urad lahko pospešil smrt pri poškodovanem delavcu."

Obvestilo pri poškodbi.

Postava določa, da se mora vsako ponesrečbo delodajalcu ali osebno ali pismeno naznaniti. Rok za to je določen na 30 dni po poškodbi. Obvestilo o poškodbi mora vsebovati ime in naslov poškodovanca, dalje datum, kraj in vzrok, kjer se je poškodba pripetila. Ako delodajalec noče plačati poškodovancu predpisane poškodninske podpore, je določen rok 6 mesecev za pritožbo na pristojnem mestu. Ako mu je pa gospodar izplačal samo nekaj podpore, mora narediti poškodovanec zopet pismeno pritožbo tekom 6 mesecev dalje od onega dneva, ko je prejel zadnjo poškodninsko podporo.

Ako poškodovanec okreva in se vrne zopet na delo k staremu gospodarju ima zatem poldrugo leto časa zahtevati svojo nadaljno poškodninsko podporo v slučaju, da se mu poškodba spremeni v popolno onemoglost.

Kako je voditi pritožbe?

V slučaju, da se delodajalec brani plačevati poškodninsko podporo, ali da isto ustavi pred postavno določenim rokom, ali da ne plačuje toliko kolikor postava določa, naj se tako prizadeta oseba obrne naravnost na Industrijalni svet države Illinois, ki ima tudi v Chicagu (Room 1003, City Hall Square Building) svoje pisarniške prostore. V tem slučaju naj se zahteva tozadevno predpisano tiskovino ali "Prošnjo za ureditev odškodnine" (Application for Adjustment of Claim.") Posebno pozornost je potreba pri izpolnitvi te listine posvečati, da se odgovarja na vsa predpisana tiskana vprašanja. Osobito je potreba navesti stanje, ali položaj poškodbe, čemu je nastal med delavcem in gospodarjem tozadevni spor? Najbolj je pa potreba opisati v prvi vrsti poškodbo ali spačenje vsled poškodbe na roki, glavi in obrazu. Tako izgotovljeno tiskovino se mora zatem poslati po pošti nazaj na Industrijalni svet (Industrial Board) z opombo, komu naj se pošilja potem nadaljno uradno korespondenco ali odgovore? Obravnave v takih slučajih se vršijo običajno v bližini onega mesta, ali kraja, kjer se je poškodba pripetila. Državna oblast obvesti vse priče in prizadeto stranko že 10 dni pred to obravnavo ali zaslišanjem. Industrijalni svet preskrbi v to svrho posebnega stenografa, tudi pokliče zraven vse priče pod gotovo globo, ako bi se tega zasilšanja ne hotele udeležiti. Industrijalni svet ima dalje pravico, da najame v to svrho svojega posebnega, nepristranskega zdravnika, da natanko preišče poškodovanca in pod prisego poroča o tem edinole Industrijalnemu svetu. Taka zaslišanja, ali obravnave naj se vršijo v obče na priprost način. Samo v slučaju, kadar se gre za poravnavo odškodnine pri delni stalni onemoglosti, pri celi stalni onemoglosti ali pri zahtevi posmrtninske odškodnine, je dovoljeno tej ali oni stranki najeti kakega razsojevalca (arbitratorja.) V teh slučajih si lahko izbere poškodovanec razsojevalca (arbitratorja) po svoji lastni volji, ako položi pri Industrijalnemu svetu bond v znesku $20.00 — pri vseh ostalih obravnavah se pa iste vršijo pred enim samim razsojevalcem, kojega imenuje in določi Industrijalni svet.

Ako ni kaka stranka z svoto določeno po takem razsodniku popolnoma zadovoljna, lahko uvede v tem slučaju vsaka stranka priziv na Industrijalni svet in sicer tekom 20 dni, zatem ko se je stranko o poravnavi obvestilo. V tem slučaju se mora predložiti Industrijalnemu svetu podatek o celi zadevi, vzroke pritožbe ali stenografični prepis prve obravnave. Dokler ne dobi Industrijalni svet pismenega priziva v roke je razsodba arbitratorja ali odškodninskega odbora pravomočna ter veljavna. Eventuelni dokazi, ali fakta prvih vzrokov ponesrečbe so merodajni za obe stranke; vprašanja, nanašajoča se na zakon se pa lahko reši pred okrajno sodnijo. Vse nadaljne ničnostne pritožbe naj pa razsoja najvišja sodnija, apelacijsko sodišče naj se ne bavi več s takimi zadevami.

Nedotakljivost odškodnine.

Postava določa, da je vsaka tozadevna odškodnina nedotakljiva. Tako nima noben upnik pravice zahtevati kak znesek od odškodnine za morebitno poravnavo dolga. Vsak poškodovanec ima le sam določati in razpolagati, komu naj se isto plačuje, torej je pri tem vsaka zadržba izplačila popolnoma izključena. Ako postane na primer delodajalec, ki plačuje poškodovancu poškodninsko podporo nesolventen, se mora določeno, ali še neizplačano odškodnino pred vsemi drugimi tirjatvami rekordirati, ali sodnijskim potom uknjižiti. Pri tem dela izjemo le še obveznost delodajalca pri izplačilih zaslužka svojim delavcem, dalje plačilo davka in obrestnega posojila. Da se torej ščiti koristi poškodovanca v tem slučaju, se mora dotičnik zglasiti v uradu za uknjižbe (Recorder of deeds) kamor je treba prinesti overovljeni prepis svoječasno določene odškodnine.

Odvetniki in zdravniki.

Glasom postave ima Industrijalni odsek pravico določevati gotove pristojbine za odvetnike in zdravnike, istotako tudi za kako drugo osebo, ako je bila kaj zaposlena v slučajih, nanašajočih se kake odškodnine.

Odpravnina.

Na podlagi premenjene postave z leta 1915 ima Industrijalni svet tudi pravico, da določa poškodovancu odpravnino v skupnem znesku, če je s tem poškodovanec in delodajalec zadovoljen. Pri tem so izvzeti slučaji posmrtninske odškodnine in določene podpore za stalno ali samo začasno onemoglost. Ako izgubi torej kdo obe roke, noge ali očesa, se ne more glasom postave pogajati z delodajalcem za odpravnino.

(Konec prihodnjič.)

Državljanstvo in volilna pravica v Zedinjenih državah.

Postava glede državljanstva in volilne pravice je v Zedinjenih državah povsem čudna in različna. Marsikdo, ki se zanima za to stvar se bo morda čudil, ako bo bral, da je poleg številnih tukajšnjih državljanov — volilcev tudi dosti takih, ki lahko volijo, čeprav še niso ameriški državljani.

Glasom ustave Zedinjenih držav ima kongres v Washingtonu, D. C. nalogo, da dela potrebne naturalizacijske postave. Ker pa ne more vsaka posamezna država smatrati inozemcev ameriškim podanikom, — lahko pač smatra iste volilcem pod gotovimi pogoji. Gotova je stvar, da se ne smejo taki volilci udeleževati volitev poslancev za državni zbor ali celo za predsednika; dotičniki volijo lahko le pri okrajnih mestnih ali državnih volitvah samo iste države, v kater bivajo.

Tako na primer lahko voli vsak inozemec v državi Indiana ako živi že leto dni v Zedinjenih državah, upoštevši pol leta v državi Indiana. Na vsak način mora pa imeti dotičnik že prvi državljanski papir. Znano je, da se zahteva glasom občne postave običajno 5 letno neprestano bivanje v Zedinjenih državah za druge volilce.

V Nebraski se lahko voli, ako biva volilec samo 6 mesecev v tej državi in če je vzel vsaj 30 dni pred volitvami svoj prvi ameriški papir. Na jednak način se tudi lahko voli v državi Ala. Ark. Kans. Mo. Oreg. So. Dak. in Texas.

Posebno predpravico pri volitvah imajo tudi vsi, ki so povoljno služili 5 let pri mornarici Zedinjenih držav. V tem slučaju pa morajo bivati tukaj zadnje leto in imeti prvi državljanski papir.

Mrtvo mesto.

Neki poročevalec lista "Temps" se je mudil nedavno v Belgiji, da se je prepričal na lastne oči, kako je ta majhna, nekdaj tako cvetoča država prizadeta vsled sedanje vojne. Njegov glavni cilj je pa bil, da obišče znano belgijsko mesto Nieuport, ki je izmed ostalih najbolj porušeno, vsled česar se to mesto nazivlje tudi "Mrtvo mesto."

Sprva se je vozil ta časnikar v svojem avtomobilu v spremstvu več častnikov; ker so pa postajale ceste, vodeče proti Nieuportu tudi razkopane in poškodovane, je moral nadaljevati svojo pot peš po raznih močvirnatih krajih, predno je dospel na cilj.

Mesto Nieuport se prostira blizu obrežja Severnega morja med Dunkirkom in Ostende in nedaleč od mesta Dixmude, kjer so se vršili svoječasno najhujši boji med zavezniki in Nemci. Že od daleč se nudi potniku prežalosten pogled na to mrtvo mesto, ker je kup samih razvalin. Od nekdaj tako krasne velike katedralne cerkve štrli sedaj v nebo le še nar porušenih zidov, brez zvonika in kupole. Cest in ulic ni v tem mestu nobenih več, ker so vse zasute s zidovjem in kameniem podrtih hiš. Človek mora do kolena gaziti kupe pepela in peska, ako hoče dalje. Na nekaterih krajih se vidi, da so pogubne nemške bombe razrile celo asfaltni in kameniti tlak po cestah. Med skupno hiš na glavnem trgu ni preostala niti ena cela; — vse je pomešano in razdejano kakor ob hudem potresu ali požarju. Od glavnega trga dalje vodi široka cesta proti morskemu obrežju. Tu je videti, kako plavajo po vodi, ki teče po tej cesti raznolični deli pohištva: preproge, mize, postelje, stoli, itd.

V mestu Nieuport ni najti žive meščanske duše več; le tuintam opaziš kakega vojaka na straži, ki čuva podrte hiše pred roparji. Vsakdo kdor bi nameraval odnesti kako stvar od tukaj, je na mestu ustrelien. Pa3 pa krožijo nad mestom francoski vojaški zrakoplovci ki odbijajo sovražne nemške aeroplane. Iz daljave se čuje žive streljanje sovražne infanterije ker pride večkrat do spopada med kako francosko in belgijsko predstražo.

S častniki, ki so bili v moji družbi sem se podal zatem na neke višje opazovalne stopnice odkoder se je nam nudil lep razgled v predmestno okolico. Od tu smo opazili v jarkih ležeče vojake ali predstraže ki so nas hotele pozdraviti.

"Ne ganite se!" zavpije njim in nam eden izmed častnikov." Sovražnik nas je opazil." Jaz sem se pa naglo priklonil in stisnil pod neko zakrivljeno stopnico, kajti iz daljave se je že čulo čudno prasketanje sovražne granate. — — Hvala Bogu! — — Granata je sfrčala preko naših glav in se je več metrov oddaljeno od nas zarila v prit ične že neke porušene hiše. Ves ta prizor je trajal le par sekund in rešeni smo bili.

Ko se malo oddahnem, se mi je velelo, da naj stopim zopet na oni opazovalni prostor. Dasiravno zelo prestrašen, sem se konečno le ojunačil in stopil vrh stopnic. Od tukaj se je legala pred nami v sivo meglo zavita flamska ravnina. Prav razločno se je videlo, kako so se spuščali posamezni dimi razpočenega šrapnela iz kakega zakopa, med tem ko hoče bobnenje sovražnih topov človeku skoraj oglušiti ušesa.

Kake 3 km oddaljeno od nas smo zapazili do polovice porušen zvonik mestne cerkve v Ramskapelle; to mestece ogrinja ravno mrak v svoj čarobni plašč. Malo dalje pa opazimo prasketajoč plamen in dim nad neko predmestno vasico, kojo je sovražnik tudi zažgal.

Da zares, utisov, občutkov in pogledov na to mrtvo mesto ter okolico ne more človek nikedar pozabiti; tako si bom ohranil v žalostnem spominu tudi jaz prvi in zadnji obisk v nesrečnem mestu Nieuport.

Zanimiv članek.

V štev. 238 z dne 18. oktobra t. l. je prinesel ljubljanski "Slovenec" na prvi strani sledeč zanimiv članek, kojega prinašamo v dobesednem ponatisu:

Iz tega članka je razvidno, kakšno mnenje ima sedanji glavar kranjske dežele g. Dr. Ivan Šušteršič glede vojne med Bolgarijo in Srbijo. Kritiko o tem članku prepuščamo vsakemu posameznemu čitatelju brez vsakega komentarja. Omenjeni velezanimiv članek se glasi.

BRATOM BOLGAGOM.

Bolgarija je napovedala Srbiji vojsko in sovražnosti so se pričele.

S tem je stopila slovanska Bolgarija na naši strani v svetovno vojsko.

Slovenci in Hrvatje z velikim navdušenjem pozdravljamo ta čin bratskega naroda bolgarskega. Nadejamo se, da si bolgarske in naše čete kmalu na bojnem polju podajo roke v skupnem nastopu zoper skupne sovražnike.

Po vsem, kar se je zgodilo, je srbska država zgubila pravico in možnost do obstoja.

Le dve narodni ideji zamoreti pod svojim čistim praporjem v bodoče živeti med jugoslovanskim rodom: hrvatsko - slovenska in bolgarska — prva v okvirju stare habsburške monarhije, s katero stoji in pade, a druga v okviru neodvisne Velike Bolgarije.

Kako smešne so kletve, ki lete od izvestne strani na Bolgare, da so izdali "slovansko stvar"! Kdo je neki bliže Bolgarom na celem svetu, po krvnem sorodstvu, jeziku in iskreni bratski ljubezni, nego mi Slovenci in Hrvatje. In ti se kot en mož bojujejo z brezizglednim junaštvom v slavnih armadah habsburške monarhije. Bolgari se tedaj le pridružijo svojim najbližjim slovanskim bratom.

Če je pa kdo na svetu izdal slovansko stvar, je to Rusija s Srbijo ki je leta 1913. prodala junaško Bolgarijo, leta 1915. pa najkrasnejše hrvatske in slovenske zemlje ob sinji Adriji.

Junaška Bolgarija si poišče sedaj z mečem svojo pravdo. In to je ista pravda, za katero je potegnil meč naš cesar Franc Josip meč, ki ga že več kot 14 mesecev vihte z neziomljivo hrabrostjo hrvatski in slovenski regimenti, meč ki je pognal nedogledne ruske množice daleč v planjave in močvirja notranje Rusije, in ki je ukazal: Stoj! brezštevilnim laškim trumam ob zeleni Soči.

Po vstopu Bolgarije v svetovno vojno je upati, da bo vojske preje konec, kot se je v obče mislilo. In ta vojska bo rodila neposredno soseščino in stalno prijateljstvo med našo monarhijo in Bolgarijo.

Hrvatje in Slovenci se odkritosrčno radujemo ob tej misli in iza črnožoltih svojih mejnikov kličemo iz dna srca bolgarskim bratom: **Pozdravljeni!** Skupno hočemo izvojevat Veliko Bolgarijo in veliko, nadvse mogočno habsburško monarhijo — neločljivo prijateljico in zaveznico na veke.

Slava Bolgarom!

Dr. Ivan Šušteršič.

Potres v Lizboni l. 1755.

Dne 1. novembra letos je minulo ravno 160 let odkar se je vršil v mestu Lizbona, na Portugalskem strašen potres. Zgodovinarji zatrjujejo, da je bil to najhujši potres, kolikor jih je mogoče pomniti.

Potres, ki je pred nekaj leti obiskal Sicilijo in razdejal cvetoče italijansko mesto Messino, je bil naravno tudi grozen, a vendar ni zahteval toliko človeških žrtev kakor oni l. 1755 v Lizboni na Portugalskem.

Dne 1. novembra istega leta ob 9. uri dopoldne se je v Lizboni naenkrat pojavilo votlo zemeljsko bobnenje podobno gromu; takoj zatem se je pričela zemlja tako dvigati, da se je porušilo večji del tega mesta. Potresni sunek je trajal samo tri minute, a bil je to tako jak in močan, da je končalo v razvalinah mesta 30,000 oseb svoje življenje. K nesreči je nastal pri tem še požar vsled raznih razstrelb.

Nepopisni in grozni so bili ta dan prizori v tedanji krasni portugalski prestolici Lizboni. Na tisoče in tisoče nesrečnikov je ječaje in polmrtvih klicalo na pomoč pod razvalinami hiš. Pomoči pa ni bilo od nikjer. — — Ker so se označeno uro vršile ravno službe božje po raznih cerkvah, je bilo torej vsled potresa ubitih in zasutih tudi na tisoče vernikov pod razvalinami. Ker je potres obiskal tudi razna predmestja in okolico Lizbone, je bilo vsled tega tudi tukaj ubitih okoli 30,000 oseb, tako da se računa skupno število te nepozabne katastrofe samo v Lizboni na 60,000 oseb.

Kar ni ta dan uničil potres in požar, uničila je še voda. Kmalu po onem groznem potresnem sunku se je morje v lizbonškem zalivu naenkrat znižalo, vsa pristanišča, vse obali obali in luke so postale za nekaj minut suhe. Ta nepričakovani prirodni pojav se je pa hipoma spremenil še v tretjo grozno katastrofo. Morje se je zopet dvignilo na svoje staro mesto in sicer s tako silo, ali močjo, da so razburkani valovi 60 čevljev visoko pluskali na obrežje. Kar je stalo ljudstva ob trenotku potresa na mestnem obrežju, je, sluteče nevarnost vode hitelo na nek novozgrajeni pomol. Samo en morski val — in nesrečnike je zagrebel s sabo za vedno.

Vsled te katastrofe je porušilo in zajelo morje tudi vsa obrežna poslopja mesta Lizbone, ki so bila že itak od potresa hudo poškodovana. Smrti ni zamogel torej tedaj nihče uteči.

Pristaniško mestece Setubal, ki se je prostiralo 20 milj iztočno od Lizbone, se je vsled tega potresa popolnoma pogreznilo v morje; istotako je izginilo tedaj z zemeljskega površja blizu Morocco neko mestece, ki je štelo 8000 prebivelcev.

Geologi in drugi učenjaki so kasneje proučavali vzrok te grozne zemeljske katastrofe v Lizboni. Konečno so prišli do zaključka, da se je moralo odpreti morsko dno sredi Atlantika vsled vulkanske sile, kar je povzročilo potres in pa dvig morskega vala.

10 zapovedi pri jedi.

Jedilna miza naj bi bila pri vsaki družini nekaj častitljivega, spoštovanega in pomembnega, kajti pri jedi pozabimo na naše vsakdanje skrbi, pri jedi se krepčamo da zamoremo tem bolj lahko prenašati težkoče življenja. Pri jedi se odpočijemo, okrepčamo telesne moči in osladimo naporne dnevne ure. Vsak zajterk, kosilo in večerja naj bi nam bila v razvedrilo ter krepčilo naših duševnih in telesnih moči.

Tukaj navajamo torej deset zapovedi pri jedi. Ni pa potreba pri tem misliti, da veljajo te točke za kake slavnostne gostije in pojedine. Te jedilne zapovedi posnemamo po navodilu nekega slovečega zdravnika, sestavljene za vsako, četudi še tako priprosto in domačo družino ali obitelj.

1.) Ko se vsedeš k jedi, bodi vedno dobre volje. Skušaj pozabiti vse težkoče svojega stanu, napore, jezo ali žalost. Dobro razpoloženje pred jedjo je najboljši prebavni posredovalec in največji prijatelj teka. Ako moreš, — delaj pred jedjo kake telesne vaje, kajti pregibanje telesa ali izprehod pred kosilom ti bode tek in slast znatno pospešil.

2.) Pri jedi nikdar ne čitaj ne knjige in ne časnika. Čas, ki je določen za zajterk, kosilo ali večerjo posveti popolnoma svoji družini, ali stranki, kjer stanuješ. Čitanje, ali branje knjig ti namreč razburja živce, da postaneš pri jedi raztresen, kar upliva osobito na možgane in tudi želodec.

3.) Bodi zgovoren kadar sediš za jedilno mizo. Vsakdo naj bi skušal ta čas pokazati zmožnost svojega govora. In ravno pri jedi imaš za to najlepšo priliko. Govori o predmetih in stvareh, ki so lahke, prikladne in zanimive, o dnevnih novicah, važnih svetovnih dogodkov itd. Ne govori o točkah, ki bi delale morda med navzočimi žalost, sitnost, ali celo jezo. Ne kregaj se in ne kritiziraj tega ali onega. Ako imaš morda prirojeno naravo za kratkočasje, povej pri jedi kaj nedolžno smešnega, da boš spravil vse navzoče v dobro voljo. Smeh ali kratkočasnice so za to najbolj prikladne. Nikdar ne sedi pri jedi tih in z čemernim obrazom.

4.) Ne bodi pri jedi prenagel. Jej z zložnostjo in počasi, da ti ne bo morda jed končno škodovala, ker si ž njo morda prenaglo nasitil svoj želodec.

5.) Pusti tudi mali družini ali tvojim otrokom, da bodo sedeli skupaj pri glavni mizi v obedovalnici. Priuči jih lepega vedenja pri jedi, ter jih smatraj, kakor bi bili vsi tvoji povabljeni gostje. Ako je morda kak otrok razposajen pri obedu, pelji ga mirno v kuhinjo in mu povej, da je jedilna miza samo za pridne in uljudne otroke.

6.) Nikdar ne kregaj otroka ali kakega posla pri jedi temveč počakaj raje s "pridigo," da obed mine. V obče se brani pri jedi surovih in zbadljivih izrazov ter besed.

7.) Ne preziraj nikogar pri jedilni mizi. Kaži se proti vsakemu gostoljubnega ter prijaznega. Prigovarjaj navzočim, da bi se tudi oni kaj med jedjo pogovarjali. Nikakor tudi ni lepo, ako imajo v tem samo stariši, ali hišni gospodar glavno besedo; naj ima pri jedi vsak svojo pravico do govora.

8.) Smeji se pri jedi kolikor moreš, kajti smeh upliva toliko na zdravje človeka kakor zdravila.

9.) Drži se pri jedi prave zmernosti; ne prenapolni si preveč hlastno svojega želodca. Pij malo.

10.) Moli vedno pred jedjo in po jedi, kajti to je tudi običaj, ki se ga mora prištevati k civilizaciji. Nekatere družine imajo to lepo navado, da opravijo na glas skupaj pred jedjo molitev ali na tihem vsak zase, nekatere družine pa zapojo pri tem kako primerno nabožno himno.

To in ono.

Morski kiti preplavajo od 10 do 12 milj v eni uri.

•

Z modernim torpedom se lahko strelja v daljavo 7000 jardov.

•

En sam gram radija velja približno $100.000.

•

Francozi so uporabljali zrakoplove že v vojni začetkom 18. stoletja.

•

Mleko kamele, ali dromedarja je zelo zdravilno za jetične ljudi, ker je ukusno in redilno.

•

Na obrežju Nove Foundlandije se polovi in pobije letno od 250.000 do 350.000 tulnjev.

•

Do 20. septembra letos, je obiskalo znano panamsko — pacifiško razstavo v San Franciscu, Cal. 13,000.000 ljudi. Povprečen obisk je znašal torej na dan 61.311 oseb.

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill. dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

—o—

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048

—o—

Od ustanovitve do 30. septembra 1915. skupna izplačana podpora **$1,091.046.43.**

—o—

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: Paul Schneller, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N .Chicago St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rems, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Av., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Muhič, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B. St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311 — 3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Frančič, 318 Pierce St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 3329 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2027 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6712 Bonna ave. N. E. Cleveland, Ohio.
Frank Svete, 1428 So. Sheridan Rd., Waukegan, Ill.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

—o—

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. Dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE," 1951 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

Iz urada gl. tajnika K. S. K. Jednote.

Finančno poročilo K. S. K. Jednote

za mesec oktober 1915

Dr. štev.	Prejeli na račun ases. štev. 8-15	Izplačali: Smrtnina	Poškod.	Bolezen
1	$ 333.65			
2	508.33			
3	187.75			
4	118.21			
5	180.25			
7	523.39		$ 250.00	
8	155.41			
10	23.50			
11	78.12			
12	423.43	$1,000.00		
13	67.17			
14	249.57		50.00	
15	210.85			
16	193.88			
17	38.63			
20	59.63			
21	106.57			
23	51.39			
24	34.11			
25	522.21			
29	386.48	1,000.00		
30	359.44		50.00	
32	92.00			
33	186.52			
38	105.95			
39	27.54			
40	138.79			
41	116.71			
42	144.82	500.00		
43	197.90			
44	288.37			$ 20.00
45	79.84			
46	45.34			
47	122.84			
49	87.35			
50	309.56			
51	55.35			
52	81.49			
53	292.51		50.00	
54	92.27			
55	111.99			
56	265.82			
57	133.40			
58	100.09			20.00
59	266.81		250.00	
60	68.92			
61	190.17	1,000.00		
62	32.97			
63	222.88			
64	93.68	150.00		
65	155.34			
69	35.97			
67	71.79			
68	29.42			
69	35.79			
70	130.25			
71	26.22			
72	115.43			
73	68.55	1,000.00		
74	80.56			
75	112.92			
77	270.86			
78	202.86			
79	136.93		50.00	
80	202.14			
81	183.79			
83	92.63	1,000.00		
84	113.17			
85	43.14			
86	59.92			
87	136.11			
88	45.19			
89	173.24			
90	29.69			
91	134.57			
92	77.55			
93	149.17			
94	57.92			
95	129.49			
96	60.03			
97	64.87			
98	99.66			
100	31.60			
101	43.47			
102	10.30			
103	109.01			
104	79.79			
105	52.96	500.00		
108	121.18			
109	50.65	900.00		
110	57.28			
111	30.61			
112	137.66			
113	97.28			
114	38.09			
115	109.10			
118	36.40			
119	36.28			
120	88.78			
121	50.09			
122	34.00		50.00	
123	65.92			
124	16.23			
126	47.79			
127	92.59			
128	54.11			
129	17.79			
130	11.30			
131	102.02			
132	66.83			
133	34.62			
134	27.34			
135	97.47			
136	53.20			
137	39.61			
139	26.59			
140	41.61			
142	27.77			
143	36.04			
144	130.11			
145	40.86			
146	76.92			
147	33.65			
147	41.46			
148	36.70			
150	28.43			
151	24.71			
152	52.96			
153	28.98			
154	15.28			
156	81.72			
157	20.32			
Skupaj	$14,715.05	$7,050.00	$ 750.00	$ 40.00

Preostanek 1. okt. 1915		$369,214.68
Prejemki tekom meseca oktober 1915		
Plačanega od društev	$14,715.05	
Obresti	128.81	$ 14,843.86
Skupaj		$384,058.54
Izdatki		
Plačana smrtnina	$ 7,050.00	
Plačana poškodnina	750.00	
Plačana bolna podpora	40.00	
Razni upravni stroški	1,593.81	9,433.81
Preostanek 31. okt. 1915		$374,624.73

JOS. ZALAR,
gl. tajnik, K. S. K. J.

Slike iz vojne.

DVANAJST DNI V LEDU IN SNEGU.

Iz nekega pisma dne 7. avgusta: Odkar smo se vrnili z našega patruljskega obhoda, je vedno lepo vreme. Dosti smo prestali: tako le 12 dni v večnem ledu in snegu, to ni malenkost. Glavno pa je, da smo se vsi vrnili srečno in zdravi; tam gori človeku lahko zdrči ali pade med prereze ledenikov, povsod preži smrt. Neki Italijan na primer je bil zadet lahko v stegno, ali prevrnil se je v globočino 20 metrov, padel na led in ostal seveda mrtev. Srečo smo imeli tudi dne 2. avgusta, šli smo iz našega tabora na . . . Ob 3. zjutraj je odšlo nas 12 mož. Ko smo dospeli na ledeni rob, smo videli kakih 300 metrov pod nami v ledeni zarezi 28 Italijanov, ki so gradili cesto. Naš kadet je začel sestopati s tremi možmi čez stene nizdol, da bi Italijane prijel z boka. Na desnem vrhu smo postavili bočno kritje, nas sedem je ostalo na robu in čakali smo, kedaj začne kadet streljati. Dotle smo mirno gledali, kako Italijani delajo. Ob 11. uri so začeli Italijani izlagati svoje vreče s kruhom. Nas sedem je ležalo tesno drug pri drugem, vsak si je poiskal enega moža za cilj, mi smo videli samo sedem Italijanov, ker so bili drugi za neko skalo. Ob pol dvanajstih smo začeli na nje streljati; najbrže so bili alpini, ker so imeli klobuke s peresom in kratke hlače. Tudi Italijani so streljali ali zadeli niso nič. Potem smo oddali eno salvo. Uspeh je bil sijajen, vseh sedem smo zadeli, en mož mrtev, dva težko, štirje lahko ranjeni. Potem smo počasi prodirali dol v dvajset metrov široko ledeno zarezo, Italijani streljajo na nas, z naše strani pade zopet sedem strelov, še enkrat dol, med tem strelja naše bočno kritje pridno na Italijane. Komaj smo doli, se približajo štirje Italijani z belimi rutami. Gosta megla nastopi kar nakrat, ne vidimo ničesar več, ali kje so Italijani? Bilo jih je vendar okoli trideset. S tovarišem grem za skalo, na levi strani, 16 pušk je naperjenih na nas. Zakričim na nje, naj odložijo orožje, trenotek največje napetosti, jeden izmed Italijanov zakriči, ko vidi naša peresa "Ostia alpini", puške se poveznejo, rešeni smo. In zopet se prikažejo bele rute. To vse se je zgodilo jako hitro, tako, da ni mogoče tako hitro pripovedovati. Še drugi Italijani se pojavijo, da se udajo; 23 mož smo vjeli! ali, niso bili alpini, kakor smo mislili, marveč gorski tapničarji, veliki, močni možje v starosti 23 do 30 let. In potem so začeli pripovedovati, zakaj so delali ono pot: za dva gorska topova, ali ta načrt se je korenito izjalovil, morda za vse čase, kajti sedlo smo zasedli mi in noben Italijan ga nam ne vzame več . . .

Težko ranjene Italijane smo hoteli prenesti v dolino, ali njihovi tovariši so iz velike daljave streljali na nas, meneč, da so tudi ti alpini, kakor imenujejo nas deželne, strelce . Pustili smo jih ležati in poslali smo jednega Italijana, katerega smo vjeli še neranjenega, po italijansko saniteto, zagotavljajoč, da mi na njo ne bomo streljali. Prašat je šel, koliko nas je gori. Odgovor — dva bataljona in mož je izginil.

PRI MAJORJU TURUDIJI.

Iz Podgore, 2. avg.

Zajahal sem šarca in jezdil k majorju Turudiji. Po poti sem srečal vojake: Odkod si? — Iz Dalmacije. — Vprašam drugega — isti odgovor. — Ali si že od početka vojne? — Da, sem! Ali malo nas je takih. V mojem vodu smo še štirje. Ali kaj se hoče, leto je dolgo. — Čitaš mu z lica žalost za padlimi tovariši. — 36 težkih spopadov smo imeli, pač mora kdo pasti ali biti ranjen. In našteva boje v Bosni, Srbiji in končno proti izdajalski Italiji. E, ako bi bile še one čete tu, to bi tekel Italijan. Neki dan je sedem Italijanov napadlo enega izmed nas, pa ga niso zmagali.

Prispel sem v kraj, kjer sem od daleč opazil majorja. Pozdravim družbo. Grem k njemu, pri njem je nekaj oficirjev. Govorili smo najprvo o italijanskem bojišču. Turudija je orisal razvoj bitke pri Plaveh in Podgori, pri Doberdolu, kateri je on prisostvoval kot poveljnik enega bataljona. Spominja se svojih izgub in italijanskih. Na stotine in stotine je ostalo mrtvih Italijanov, pri njem malo število. V poznejšem času bo mislil kdo, da so bile to bajke — smo zaključili, ali v resnici je bilo tako. Vedno sem bil prepričan, in sedaj sem istotako, da ne odločuje število. Vodstvo, prisotnost duha in neustrašenost čet, kakor so naše, potem se lahko dela čudeže, kakor jih delamo mi. — Pomislim: pri takem voditelju morajo biti vojaki hrabri. Verba movent, exempla trahunt. Naš major zna elektrizirati in pri navalu je z nami kakor vsak infanterist — tako se izražajo o njem vojaki. Ako bi hotel opisati vsa njegova junaštva, ki si jih moštvo pripoveduje, bi trajalo to dolgo. Pa kako on ceni tudi najpriprostejšega infanterista. Razume se samo po sebi, da on visoko ceni svoje oficirje. Koliko mi je pripovedal o nadporočniku Marku Soriču. Padel je kot junak na bojnem polju, ne sme ostati pozabljeno njegovo ime. — Turudija: E, da je moj Marko sedaj tu! Spomnil se je tudi Lendića: Bil je to infanterist ali v junaštvu mu ni bilo para. Ob Drini je umrl junaške smrti, predno je izdihnil: "pozdravite mi Turudija!" Vojska se zaljubi v svojega voditelja, voditelj v vojake. — Sedaj je praktičen boj proti Italijanom — kakor pravi naš Turudija — prej je bil sama teorija. — Ko se tako razgovarjamo, pride majorju ukaz: "Z bataljonom ob . 1uri popoldne v . . ." Želel sem družbi bojno srečo, ošinem šarca, ali ni bilo treba, sam je tekel domov. V dvajsetih minutah sem bil v Gorici . . . Peš odidem nato na Kalvarijo: Ko to pišem, mi letajo čez glavo topovska zrna in pehota je začela močno streljati . . .

Po "Novinah".

Svetovišarska cerkev v razvalinah.

Po "Slovencu."

Pretekla sta že dva meseca, odkar je pogorela 16. septembra cerkev na Sv. Višarjah. Šele zadnje dni se je poizvedelo natančneje, kako izgleda naše narodno svetišče sedaj, ko si je ohladil Italijan svojo jezo nad njim. Ker se ne more maščevati drugače, maščeval se je na ta način. Pa naj povemo takoj, da je svetovišarska cerkev v razvalinah.

Poročali smo že, da so oni dan 16. septembra Lahi ves dan streljali na Višarsko goro in da nič čudnega ni, ako so slednjič vendar zadeli tja, kamor so imeli namerjene svoje topove. Najhujša granata je priletela v desno kapelo ob listni strani cerkve, kjer se kapela drži zakristije. Ta stran je do cela podrta. Stojijo le gole stene. Tudi ladja je popolno porušena; vdrl se je njen strop ter je gorečе tramovje padalo v cerkev. O strehi ni sledu več; prav tako je nima zvonik, ker se je njegovo plehnasto pokrivalo prevrnilo na obok velikega oltarja. Veliki oltar je kolikor toliko ohranjen; leca in njej nasproti stoječi stranski oltar sta zelo poškodovana. Ob glavnem cerkvenem vhodu ni videti drugega kakor očrnele stene; kor z orglami je uničen.

Druga močna granata je trešči la v vnanji zid pred cerkvijo ter ga podrla. Kamenje je zasulo stopnice, ki peljejo od cerkve navzdol proti duhovski hiši.

Tako izgleda svetišče na Sv. Višarjah. Kamor imata sedaj sneg in dež prost dohod, tja so romale v toliko stoletjih brezštevilne množice Slovencev. Ampak prav vsled tega je postala porušena cerkev še bolj znamenita. Glas o njeni osodi gre od ust do ust ter po vseh časnikih daljne Evrope. In kader se bo govorilo o sedanji vojski, omenjale se bodo tudi Sv. Višarje. In pozni rodovi bodo pripovedovali svojim otrokom, kdo da je bil tisti, ki je podrl in požgal Marijino cerkev na gori. In v vseh kronikah bodo čitali naši potomci, kako je Italijan povračeval Avstriji njene dobrote.

V zadoščenje in v tolažbo nam je najbolj to, da kleti sovrag ne more nikamor naprej. Tako imenitno se vojskuje, da je še danes ondi, kjer je bil v začetku vojske. Primerjal bi ga pobalinu, ki meče kamenje od daleč ter pobija šipe po hišah, pa se skriva za oglom, da bi ga sosed ne prijel za ušesa. Strelivo, ki ga je porabil Lah pri celodnevnem obstreljevanju Sv. Višarij, gre na tisoče in tisoče vrednosti. Morebiti ga je stalo več, nego bo stala novozgrajena cerkev. Pride čas, ko se bo spominjal teh vsot ter jih težko pogrešal. Pride pa tudi čas, ko poženemo Italijana tja, kamor spada, a naša svetišča bodo stala tam, kjer so stala do sedaj. Še bomo hodili na strmo goro, kjer je imela svoj dom in kjer bo imela tudi v bodoče svoj dom Mati božja na Sv. Višarjih.

Vojska z Italijo in slovenski kraji.

Kakor znano, je naše vojno vodstvo iz strategičnih vzrokov brez boja prepustilo nekaj obmejnega ozemlja na Primorskem. Najvažnejši kraji, katere so zasedli Italijani v Furlaniji, so: Krmin (6000 prebivalcev), Gradišče (4000 prebivalcev), Červinjan (3000 preb.) Tržič, Gradež. V gradiščanskem političnem okraju so slovenske občine: Medana (1000) Biljana (1400), Kožbana (1300) v tržiškem okraju pa Dobrdol (700) in Devin (700). Na zasedenem ozemlju so dalje: Kojsko Števerjan, Ročinj, Ajba, del tolminskega okraja, bovški in kobariški okraj. Po vojski so posebno hudo prizadete občine: Št. Andrež, Sovodnje, Miren, Podgora, Solkan, Deskle, Kanal, Kal, Sv. Lucija, del komenskega okraja, Opatjeselo, Gorica. Vsled vojne z Italijo trpi okoli 90,000 goriških Slovencev.

Naši novi domovini.

Zložil Jos. Staršinič.

Bodi nam pozdravljena,
Nova domovina!
Mati naša slavljena,
Krušna Ti edina!

Tujci k Tebi smo prišli,
Mešanih narodov;
Vse sprejela si pa Ti,
V varen šotor rodov.

Orel Tvoj nad vse razpel,
Je peroti svoje;
Pod svobodni plašč objel,
Národov je sloje.

Živel dom Ti novi naš:
Združene države!
Sin slovenski vsak naj Vaš,
Kliče Vam pozdrave!

Jutranja molitev matere.

Zložil S.

Sladko se smeje otrok mojih lice. — —
Gledam v očeh njih odprto nebo. — —
Uči Gospod me, kako naj jih vodim,
Meni da nikdar in njim žal ne bo!

Rada vsejala bi v srca njihova
Seme najlepših naukov od tod.
Vedno da pot jim življenja bo ravna,
Pot, ki nas vodi do Tebe, Gospod!

Oče nebeški, Ti vodi me uči,
Da bi skrbela za blagor njih prid.
Ti me podpiraj v težavi, slabosti.
Dušo okrepi mi roke in vid!

Saj jih bom k Tebi jaz vedno vodila. —
Ker si objemal jih tudi nekdaj.
Držal otroke si v svojem naročju,
Videl v očeh njihovih — svoj raj!

Narodna.

Ob bistri Soč' je vojsko zbral
Borojević, naš general,
to skusil boš, Italijan,
da je tvoj trud zaman!
Sladko je vince
vipavske dolince,
močán je teran —
le pridi Lah ponj,
le pridi Lah ponj,
dobiš ga zastonj!

Kdor take fante ima
korajžnega srcá
ko general Borojević,
ne vstraši se nikogar nič!
Sladko je vince
vipavske dolince,
močán je terán —
le pridi Lah ponj,
ga damo po kron!

Pol leta Lahe smo vabil',
jim zajtrek dobro osolil',
zato naš general bi rad
obedvat šel v Čedád!
Spotjo bi Brica —
hudičev'ga strica
s Furlanom dobil'
in kakor že včas'
praznil' ga počas'!

In prej ko leto bo okol',
marširal b'mo po laškem polj'
tje doli na Milán
in Lah bo vgnan, končan!
Mi pa veseli
jo bomo zapeli
od kraja tako;
Borojević naš general
pošteno je Lahe nažgal!

Zapisal dr. J. L.

Koliko poje divizija.

"Temps" piše: Sklepni račun je pokazal, da se je dobavilo za neko divizijo na bojišču od 6. avgusta 1914 do 6. avgusta 1915. leta 3.000.781 kg raznega mesa v vrednosti 4.970.956 frankov. Pri tem se je odračunalo 20.661 kg, ki so bili neporabni. Zaklalo se je 19.555 kosov živine; kože so se prodale za 213.068 frankov.

Povest o hudem in silnem kovaču.

Spisal C. F. Golar.

(Konec).

Drugi dan je bil kovač že na vsezgodaj na delu. Tolklo je kladivo,razbeljeni lemeži so odskakovali in plesali po naklu, ki je trdo donelo in trmoglavo podstavljalo kovačevim udarom svoje čelo. Meh je sopel in škripal in puhal všter in sapo v žrjavico, da se je zaznavala kovačnica in je odsevalo naokoli, kakor bi hodila v vas jutranja zarja in bi stikala po kotih s svojimi rožnimi prsti.

Kovač je bil zopet sam doma in je varoval punčko. A danes je ni izpustil iz spomina in je dobro vedel, kaj mu je storiti, kadar se oglasi njen jok. Že dvakrat je oprezno pogledaval skozi mično srčasto okence v durih, in dozdaj se je še vse dobro izteklo. Punčka je ležala in spala pod rožno odejico, kakor jo je pustila stara kovačica, zato je imel kovač mirno vest in lahko srce, in je bil sam s seboj zadovoljen. A ker se le ni zbudila, ga je zaskrbelo, kaj je ž njo? Mogoče je pa danes v resnici uročena, in lačna je tudi, in zdaj je preslaba, da bi se zdramila iz hudih sanj, ki se ji motajo po glavici. Prijel se je kovač za lase in šel ves vznemirjen v izbo, kjer se je vstopil pred zibko.

Punčka se je v spanju smejala, gotovo je bila pri njej mati in jo je postovala na mehkih rokah in kramljala ž njo sladko in veselo; ali pa sta trgali rože po rajskih gajih, in biserni smehi so se lovili s sapicami in zametnimi metulji. Zato se je zasmejal tudi kovač, zakrohotal se je iz vsega srca tako naglas in razposajeno, da se je Minica zbudila. Zasijala sta plava cveta njenih oči; na licih ni ugasnila zarja nebeških gajev, in še lepši smehljaj je igral na njenih ustnicah.

"Ali bodo vstali oni," se je pokratkočasil kovač in se sklonil nizko po zibki ter pritisnil svojo trdo, bodečo brado k njenemu obrazku. Za takšen izraz udanosti in naklonjenosti pa mala princezka ni imela dovolj smisla, zakopala je svoje prstke kovaču v lase in začela orati z nohtki po njegovih licih.

"Ojoj, ali tako Naj vendar malo počakajo, da se vsaj nakosijo, preden začno vojsko." Kovač se je smejal, da so mu solze zalivale oči, in ni vzdignil glave, šele jezen krik, ki je vrisnil iz malih ust, ga je spravil pokonci.

Izza železnega pokrova, ki je ležal pred pečjo, je prinesel lonček, v katerem se je grelo mleko, posadil je punčko na kolena. in njegova roka, otovorjena s cinasto, globoko žlico, je začela romati v lačna usteca. Hudo neroden je bil kovač pri tem delu, roka se mu je tresla in prelivala belo močo, da je prinesel po navadi samo pol žlice do rdečih duric, ki so se žejno in nestrpno odpirale in čakale, kdaj privesla od nekod tista črna pest s sladko pijačo. Dolgo, dolgo sta zajemala, in kovač je tudi vsakokrat široko zinil, kadar je žlica srečno prijadrala do svojega cilja, in je hlastnilo dete s smehom po njej. Mleko se je cedilo po kovačevih kolenih in njegovega vratu, a črna roka je bila dobra in neutrudljiva, čeprav se je tresla, kakor bi ves dan lomila kamenje, in se je včasi hudo zmotila, ker je nesla v tista usta, ki so ji bila bližja. Lonček se je skoro spraznil, a žlica je še zmeraj hodila svojo pot, tja in nazaj, dokler ni Minica napravila vsemu kraj. Zacepetala je z nožico, in v trenotku je ležal na tleh v razvalinah lončeni grad.

"Na," je zmagoslavno vzkliknila, in razposajen smeh je zažvrgolel po izbi.

"Ojo, punčka, kaj si storila," je karal kovač. "Spet nisva nekaj prav naredila."

Razumno in modro se je pogovarjal z otrokom,ki je poskakoval v njegovem naročju ter svetlo gledal okoli.

"Še ena Minica bi morala priti k hiši, da bi te pestovala, a sedaj so jezni Polinova mati, ki jo imajo. Tista Minica je vse bolj pridna od naju in se nič ne joka in ne razsaja. — A zdaj moraš spet spančkati, grem v kovačnico, kjer je puh — puh."

Postlal ji je v zibki, ali otrok je s krepkim kričanjem pravil, da mu ni prav, kar se pripravlja zanj. Ni bilo drugega, kakor da je vzdignil in prenesel zibko v kovačnico.

Zopet se je utrinjala zarja po kotih, gromelo je in zvenelo, in Minica je ploskala puhanju meha, zlatim iskram in bobnenju kladva.

Naslednji dan kovača ni trpelo v kovačnici, kjer je strmela vanj pusta tema, zakajene stene in rjasto železo. Nekaj bi bil rad videl, kar bi bilo rdeče in polno kot zrele češnje in živo in bistro in sladko, kar mora biti nekje, zakaj zdelo se mu je, da je že videl nekaj podobnega. Spomin na tisto veselo stvar ga je napolnil s hrepenenjem in nezadovoljnostjo, da ni vedel česa mu manjka.

"Ali te je Lenart srečal?" ga je pozdravila stara kovačica, ko je stopil v izbo, dolgočasen in slabe volje. "Stari Jakopin pride zvečer po motike, trikrat že je vpil nad menoj, naj te priganjam. Kaj te je pa prineslo v hišo?"

Kovač je sedel na klop k peči, oprl komolca ob kolena in se naslonil na dlani.

"Kaj me naj prinese v hišo? Ali ne smem priti? Kdo pa sme, ako ne jaz?"

"Saj res! Ti kar za peč zlezi, ako te boli delo, se bo že samo vse naredilo. Kaj bi se trudil!"

Kovač ni poslušal. Gledal je v zibko, kjer je spala Minica in dihala in sanjala tako pokojno in lahno, kakor bi jo zibali angelci.

"Ali si tisto verigo že popravil, ki ti jo je prinesla Polinka?"

"Zakaj bi jo že popravil?"

"Ali ti ni dala vedeti, da bi jo rada kmalu imela?

"Zakaj bi mi dala vedeti?"

Kovačica je izpod obrvi pogledala svojega sina.

"No, no, le tako delaj! Prav lepo si si nadrobil. Najprej jo pobiješ na tla, in zdaj namestu da bi se ji skusil prikupiti, pa takole delaš. Že imaš njeno deklino, kar misli si! Tisti Micin Janez, ki rudo koplje, tudi vozi za njo. In gotovo ni tak divjak, kakor si ti."

Kovač je vstal, napravil korak, in njegova pest je zagromela po mizi. Izba se je stresla, in v zibki je zavekal otrok.

"Vidiš ga! Mene vdari, saj drugega tako nimam pričakovati od tebe. se pobij in še sebe povrhu!"

"Kaj govorite, ali sem že koga pobil?"

Kovač je sedel nazaj k peči, in zdaj je videl pred seboj tistega Janeza, bledega patrona, ki neki gleda za Minico, in na misel mu je prišlo rdeče bleščeče jabolko, po katerem leze slinast polž. Streslo ga je, in nič jeze ni čutil, samo nekaj grenkega je bilo v njem in žalostnega, kakor bi tista svetnica, ki je tako lepa kakor Minica, stopila iz oltarja.

"Nazaj, nazaj," je zavpil kovač in potisnil z roko predse. "Minica, ne hodi."

Globoko je bil zatopljen in je videl natanko svetnico in je videl zlat žar okoli njenega obličja. In glej, zdaj je zajokala, in solza je zasijala in kanila Minici iz oči. Solza je polzela po licih in se utrnila kakor zvezda.

"Oj-oh, spre-joh," je vzdihnil kovač in se zgrabil za senca.

"Ali muhe preganjaš, ali kaj? In nekaj godrnjaš, da te je čudno slišati. Pojdi v kovačnico, tam te bo delo ozdravilo, ako si bolan."

"Nič več, nikdar nikoli več! Dajte mi tistega Janeza, da se poskusim ž njim."

"Ali nisi nekaj rekel? Ves si razmršen, kakor bi se z vetrom tepel, in tak si kot smrtno kosilo. Ali ti Polinova ne da miru?"

"Pustite me!" Kovač je zarohnel in grdo pogledal mater.

Ves tisti dan je hodil brez glave okoli, in ponoči je v sanjah opravljal težka dela: Bilo mu je, kakor da prede oblake in vali brezdna in gore skozi šivanko.

"Oj-oh, sprejoh, ojoh, sprejoh! Kakšna čudna bolezen je to!"

Kovač je tiščal glavo v pesti in korakal težko in trdo po izbi.

"Nič me ne kolje in tudi trga me ne, samo vročina me sprehaja, in duši me nekaj v prsih. To menda ni krč, ako bi bili kakšen notranji prisad. — Torej bom res moral pod zemljo, in nihče ne pojde z menoj! Ojoh, sprejoh!" Žalostne so bile kovačeve misli in smilil se je sam sebi, tako je bil zapuščen in reven.

"Punčka, Minica, očeta boš izgubila! Kdo te bo pestoval, kdo te bo zibal in oblačil?" obstal je pred zibko, in glej, dete se mu je smejalo poredno in nagajivo. Dve plavi tenki lučki sta se bleščali pod nežnim čelom, in kakor dve rdeči rožici v mleku so bila njena lica.

"Ojoh, sprejoh, ojoh, sprejoh! To je očitna kazen božja za moje grehe. Nisem še slišal za takšno bolezen, in ne poznam zdravila. Oh, da bi me vsaj Polinkina Minica videla, predno umrjem, da bi vedela, kako trpim! In njena mati mi ni odpustila, in jaz pojdem s sovraštvom na oni svet."

Še zmiraj je tiščal glavo v pesti in hodil od oken do vrat s težkimi koraki, da so se tresle šipe. In iz zibke ga je gledalo dvoje očesc, in tih smehljaj ga je spremljal.

"Ojoh, sprejoh! Več ni časa za pokoro! Predolgo sem odlašal in se obljubljal na božjo pot. Težko je, težko. Ampak kako je to, da se vseeno močnega počutim, in me obhajajo tako čudne želje! O Minica, zakaj ne smem k tebi, mogoče bi mi ti povedala kaj dobrega.

Zmeraj hitreje je hodil kovač in bil je ves nemiren in m ga več strpeli v izbi. Odprl je duri, hrumel v kovačnico, in meh je začel škripati in puhati. Takoj je imel zlato verigo v kleščah in na naklu. Vzel je kladvo, zamahnil in kamor je padel udar, je odnehal člen. Kakor bi hrustal železo, tako je šlo vse nadvoje. Sprevidel je kvaro svojega početja, zato je zalučil kladvo od sebe in stopil na prag. Nekaj ga je samo od sebe potisnilo skozi duri in zagnalo na cesto, da je priletel kakor iz viška. Nič se ni pomišljal, ampak je začel teči; in preden se je zavedel, ali se povprašal, kod in kam, je bil že daleč zunaj vsi. Nenadoma se je ustavil in povesil glavo, zblaznjen in temen njegov pogled se je zagledal v tla.

"Kam naprej, kam?"

Glava bi šla nazaj, ali noge ji niso bile pokorne in so hotele dalje, kamor je želelo in hrepenelo srce, ki se je zaletavalo in butalo v prsih.

"V kovačnici gori ogenj, in punčka se je mogoče zbudila," je pomislil s strahom. Obrnil se je proti domu, predirjal cesto do vasi, ali tam se je zopet ustavil in s hrbtom naprej. Ni vedel, kdaj se je okrenil, in nehote začel znova bežati, bežati.

Naenkrat je bil pred hišico z rožami na oknih, skočil je brez sape na prag in se zmašil skozi ozke in nizke duri. Pred njim je stala jezna mati — njegove Minice.

"Tukajle sem, napravite z menoj, kar hočete.' Kovač je sklonil glavo, in nič moči ni bilo v njem, ne volje, ne junaštva. Najrajši bi se bil stisnil v kot, da bi ga ne bilo videti. rad bi bil majhen in droban kakor palček, a ne velik in širok. Kam bi del te roke, kam bi pogledal?

Polinka je pokladala ravno polena v pečnico, ker je kuhala v kotlu lug za perilo, ko se je stemnilo v veži. Povzdignila je oči in zagledala kovača v vratih. Njene kalno-sive oči so oživele in urno, kakor mlada deklina se je zagnala v kot, kjer so slonele burklje. omelo in enake kuhinjske priprave.

"Zdaj te pa imam, cigan črni," je zavpila mati in vzela v roke pihalnik, s katerim je malo prej pihala v žrjavico. "Pokaj si pa prišel, ti kleščar dimnasti? Ali bi me rad do dobrega potolkel, in ti še ni dosti, da si mi oni dan skoraj utrl pleča? Ampak ti bom že pokazala, le glej me božjastno kakor polesk, ti pokora grešna!"

Polinka je planila proti kovaču in ga udarila s pihalnikom po čelu.

"Na, na, kače se bijejo po glavi, in ti si takšna strupena golazen. Pride k hiši potepeno kakor rokovnjač in čaka priložnosti, kdaj bi ti skočil za vrat! Na!" Udarila ga je drugič, da se je kovaču pokazala kri nad obrvmi.

"Mati, le dajte me, saj sem zaslužil."

A takrat so se odprle hišne duri, in Minica, prelepa deklica, je stopila na prag ter se vrgla med mater in kovača.

"Mati, ne njega, mene udarite, jaz sem kriva, on je nedolžen."

Svetla rosa ji je zasijala v očeh, še bolj so zacvetla njena lica, in zaihtela je, zajokala naglas, ko je zagledala tenko rdečo sled, ki je tekla po kovačevih licih.

"Da si boš zapomnil za drugič, kako se dela s takim človekom, kakor si ti! O, ne boš me dobil več v svoje klešče, se bom že vedela ogibati tebe in tvoje bajte."

"Mati, ne govorite tako, saj ni tak!" je zaprosil nežen in mil glas.

"Kaj, sedaj se pa še ti poteguj zanj, v resnici je lepo od tebe, z pasjega repa je urezan, in čisto nič mu ni zaupati. Kdaj sem mu storila kaj hudega. samo dobro sem mu hotela, on je pa tak z menoj."

"Le kregajte me, saj nisem drugega vreden."

Manica je prijela kovača za roko in ga peljala v hišo.

"Moj ubogi Boštjan, ali te hudo boli? Naša mati so pa res takšni kakor huda ura. Kar zagrme in udarijo, potlej se pa kesajo in so koj dobri. Nič se ne boj, saj ne bo hudega. Čakaj, z vodo ti bom izprala senca in čelo, kar nagni se nad skledo, vidiš tako, saj se ti ne bo skoro nič poznalo."

Kovač je več drhtel, in srce se mu je habljalo in igralo v prsih in čudne sladkosti so ga obhajale. Kako prijetno in mehko ga je božala in ščegetala drobna deklетova ročica, ki je brbljala in tipala po njegovi glavi in laseh! "Oh, oh, da bi me bili mati le še bolj udarili," je mislil, "bi imela Minica vsaj delj opravka z menoj."

"Vidiš, Boštjan, takoj bo vse dobro. Samo malo se ti pozna, čakaj, to belo ruto ti zavežem okoli čela!"

Kovač ji je pogledal hvaležno v oči, v njih so sijali gorki žarki in se bleščali, da je kovaču skoro vzelo pogled in je moral zamižati. In mahoma so se sprožile njene ustnice, smehljajoč angel je zdrsnil preko njih in po licih, ki so se zdele kovaču take neizrekljive lepote, da bi jim zastonj iskal enakih po vsem svetu. Sedla sta za mizo in se gledala.

"Ali te hudo boli? Le potrpi malo, saj taka stvar hitro mine," je tolažila Minica, ki je mislila slišati, da je zdihnil kovač, in so se zasolzile njegove oči, in so mu šle ustnice na čuden smeh.

"Nič me ne boli, še prijazno mi dene." Kovaču je poprhteval glas od sreče, in rad bi, da bi ga bolelo. Zdelo se mu je, da bi bile prijetne tiste bolečine pod Miničino rutico, ki je dišala po nageljnovih žebicah, in v njeni bližini.

Takrat so se odprle duri, in mati je prinesla na mizo skledo mlečne kaše in tri žlice in dala je vsakemu eno. Molče je sedla na stol in začela naglo jemati. Njej je sledila Minica, in kovač je storil isto. Malodane je imel strah pred jezno materjo in skrivoma jo je pogledaval izpod čela. Tiho in marno so hodile žlice svojo pot, edino Minici se ni nič kaj odsedala jed. S šegavimi očmi je bliskala proti kovaču, ki še nikoli ni okusil tako slastne kaše in je jedel z očmi in usti. Samo to mu ni bilo prav, da mati nič ne govori. "Poprej je imela tako hiter jezik, kakor bi ga gnal narasel hudournik, zdaj pa ne zine ne bele ne črne. Saj niti ne vem, ako še zna prijazno govoriti," je mislil kovač, ki je imel velik sklep v svoji glavi. Pomeniti se je hotel z njo, ali kako bi opravil to stvar, ako mati ne pogleda ne na levo, ne na desno in se pogovarja samo z žlico, drugače pa molči, kakor bi imela jezik pristrižen. "Moram, pa moram," si je dajal poguma, in že je imel besedo na koncu jezika, a zopet mu je ušla nazaj v grlo.

"Bes te plentaj, le kako bi zadel v živo!" Pogledal je Minico, ki je imela polna usta samega smeha in z glavo mu je pokimala, kakor da vidi njegove misli in ga hrabri k težkemu koraku.

"Mati," je planil in zakričal nenadoma kovač tako glasno, da je ženi od strahu padla žlica iz roke. "Ali bo res skočil nadme," je pomislila, ko pa je videla njegove dobre in prijazne oči, je vedela, da se ji ni bati ničesar.

"Mati, ali mi daste Minico?"

Polinka je samo pogledala kovača s hladnim in skoro prezirljivim pogledam, ne da bi mu odgovorila. Bila je kakor prej nema in gluha.

"Mati, jaz vas vprašam, ali mi daste Minico, ali mi je ne daste!"

Deklici se je razlil čist in bister smeh iz ust, kakor bi zapela lastavica, a mati se je še enkrat in hudo temno ozrla na kovača.

"Kaj? Ali si ob pamet? Tebi naj dam deklino, da boš naju nabijal kar po vrsti. Danes mene, jutri njo!"

"Ojoj, mati! Jaz da bi udarli Minico! Prej si roko na naklu odbijem, kakor da bi njej prizadel kaj žalega. Le delal bom ves dan."

"Vem, kako znaš delati! Od mene je že ne dobiš, to ti povem. Manj nesrečna bo, če jo kača z devetimi glavami piči, kakor da bi tebe za moža dobila."

"Ako bi vedeli, kako jo imam rad, in kako mi je hudo, da je prišlo do tistega." Kovača je bilo sram, kadar se spomnil, kako hrabro je vojsko vodil s staro materjo.

"Ti jo rad imej, ampak Minica ne bo tvoja. Hvala Bogu, da sem te spoznala! Še v sanjah mi ne pride na misel, da bi jo dala takšnemu divjaku, ki samo gleda, kdaj bo lahko udaril."

"Saj ni tak," je glasno pomislila Minica, ki je zdaj zabelela kakor sneg, zdaj bila rdeča in vroča.

"Poglej jo! Le zagovarjaj ga! Torej bi rada bila takšna zajokana nevesta, ki si nikoli ne more zbrisati solz iz oči. Zahvali Boga, da imaš mene, ki mislim namestu tebe."

Minica je skrila obrazek v dlani in nejevoljno zmajala z glavo.

"Mati, jaz ne vstanem od mize, ako mi je ne obljubite!" Kovač je našel izgubljeno srce, ker je vedel, da je Minica na njegovi strani.

"Bomo videli, ako boš vstal od mize, ali ne!" Mati je hudo zagrozila, ali kovač ni izgubil poguma.

"Ne bom, pa ne bom! Minica mora biti moja! Bolan sem, ako je ne vidim, vse me boli tukaj notri, in tako mi je težko!"

"Je že prav tako, zakaj si pa takšen! Ali misliš, da ti bom dala Minico za deklo?"

"Nak, nak! Jaz bom delal, in ona bo le pestovala otročičke. Na vas še v mislih ne bom položil roke, mati!"

"Boštjan, nisi je vreden, in ne vem, ako bo kdaj tvoja, pregrdo si ravnal z menoj."

"Joj-joj, po resnici mi je hudo! Mati, dajte se pregovoriti."

"Zdaj že govoriš tako! O, le počakaj! Bomo videli, kako se boš obnašal!"

Kovaču se je začelo smejati srce.

Mati, jaz ne grem iz hiše, ako mi precej neobljubite Minice." Zdaj se je zaslišal vesel smeh za dekletovo roko. in med prsti so se svetila goreča lica.

"Boštjan, kakšen pa si! Ne dobiš je ne kar meni nič, tebi nič! Potlej bo pa jok v kovačnici!"

"Nikar tako ne govorite! Nikoli ne bo jokala Minica, poglejte, mati, na tehle rokah jo bom nosil."

Veselje ni utihnilo in celo jezna mati je iskala smeha na svojih ustih in je skušala vse bolj prijazno gledati.

"Jaz grem kar k gospodu!" je rekel kovač, ki mu je to dalo veliko srčnost. "Nikar ne recite, da ne smem! Slišite, kajne, da lahko grem?"

"I, kaj pa boš pri gospodu?"

"Naročil bom, naj narede poroko."

"Zlomek," je zaklela mati, "saj niti ne veš ako te mara Minica."

In nato je dekle pogledalo kovača tako lepo, da je mati pri prvi priči vedela, kaj je z njeno hčerjo, in kako je kovač pri njej zapisan.

"Mati, recite, da smem iti. Recite, da je Minica moja! Jaz že grem!"

Vstal je od mize in niti utegnil ni, da bi se pokril.

"Vsem bom povedal gospodu in naročil, da se mudi s poroko," je dejal med vratmi.

"Ha-ha-ha," je ploskala Minica, "hiti, hiti, Boštjan!" Stala je pri odprtem oknu in gledala na cesto, kjer se je pokazal kovač, razoglav in s klobukom pod pazduho.

"Hiti, hiti, Boštjan!"

In obe sta se smejali, mati in hči, in se ozirali za kovačem, ki je tekel, tekel, tekel — — —

In zdaj odlagam pero. Kaj mi je začeti, siromaku, brez junaka! Zakaj hudega in silnega kovača ni več, sedaj je krotak kakor jagnje in pohleven kot ovčica. A kakšne stvari bi jaz še povedal o njem! Vsi bi se spogledavali. Povedal bi, kako je pridirjal na vrat, na nos k gospodu župniku, ki je bil blag in dober mož, in je ves začuden skočil s stola ob prikazni kovačevi. Razodel bi, kako se je vozil k poroki, in je bil tako zal in praznično, kakor bi imel svet dan na sebi. Opisal bi, kako je zavriskal pred cerkvijo in rajal na ženitnini, kjer je prepival in prepeval, da nikoli tako. — Ali kako naj vam opiše moje zvesto pero vse te prelepe stvari? Hudi in silni kovač se mi je izmuznil ter uskočil v ženski tabor in v sveti zakon, ki je po mnenju izkušenih mož zlata kletka, v katero silijo tisti, ki so zunaj, a tisti bi radi ven, ki so se vjeli. Bog usliši te in one!

Dr. Martin J. Ivec
Slovenski zdravnik
Physician-Surgeon
Vrhovni zdravnik K. S. K. J.
900 N. Chicago St.
Corner Clay St.,
JOLIET, ILL.
Urad zraven slov. cerkve.
Telefon N. W. 1012, all Chicago telefona: Urad 1354 J.
Dom 2192 I.

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine.
Prva in najstarejša domača tvrdka
F. Kerže Co.
2711 So. Millard Avenue
Chicago, Ill.
Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastonj.

Z $1.00
se otvori lahko pri nas
hranilno vlogo
katera se obrestuje po **3%**
Joliet Trust & Savings Bank
114 N. Chicago Street
JOLIET, ILL.
Ta banka je pod državnim nadzorstvom.

Novice iz stare domovine.

KRANJSKO.

Umrli so v Ljubljani: Katarina Jeraj, mestna uboga, 72 let. — Angela Sluga, značaj in starost neznana. — Marija Fon, vdova po čevljarju, 75 let. — Ivan Peterca, zidarski pomočnik, 68 let. — Henrik Marand, kovač-prisiljenec, 58 let. — Josipina Kunc, soproga fotografa, 28 let. — Adolf Panczer, uradnik pivovarne Dreher, 74 let. — Ana Kremsner, hči štabnega profosa, 2 leti. — Helena Zajc, mestna uboga, 78 let.

Umrla je soproga lastnika in ravnatelja trgovske šole g. Mahra gospa Cecilija Mahr roj. Eberhart.

Umrla je v Zg. Šiški gospa Ivana Šušteršič roj. Brolih, stara 36 let.

Nagloma je umrl na vožnji v brzovlaku pri Knittelfeldu c. kr. dvorni svetnik, bivši predstojnik rudniškega ravnateljstva v Idriji g. Jožef Schmid. Zadela ga je srčna kap.

Umrla je v dež. bolnici Sluga Angiela iz Loke okr. Kamnik.

V Črnem vrhu nad Idrijo je umrla gospa Ivana Lampe, zasebnica, v starosti 66 let.

Smrt med begunci. Umrl je na Lancovem pri Radoljici begunec Peter Križnič iz Bodreža na Kanalskem.

Dva ujeta laška častnika umrla v Ljubljani. V ljubljanski deželni bolnici sta umrla stotnik laškega infant. polka št. 129 Ricci Caetano, roj. l. 1885. v Neapelju, in major 8. bataljona bersaglierov kolesar Battinelli Andrea, roj. l. 1866. v Avellino.

Samomor. Pri Žirovnici je bil povožen brezposelni delavec Franc Jalen iz Studenčice, ki je najbrže sam skočil pod vlak.

Umor orožnika. V Kal pri Radečah pri Zidanem mostu sta prišla dva moža in sta v gostilni popivala ter potem s krčmarjem kvartala. Moža sta imela precej denarja in je baje krčmar pri kvartanju od njiju priigral kakih 1300 kron. Ko sta se odpravljala iz gostilne, sta zahtevala, naj jima krčmar vrne denar, ki ga je prigral; grozila sta mu, da ga ustrelita, nakar jima je krčmar vrnil denar. V noči od 8. na 9. oktobra sta ta dva moža prenočila pri nekem kmetu na Studencu. Kmetu sta se zdela sumljiva in obvestil je skrivaj orožnike v Radečah. Ob 5. zjutraj sta vstopila v hišo dva orožnika, a sumljiva tujca sta začela na nju takoj streljati. Stražmojster Pugelj je bil zadet v prsi in je takoj umrl, vicestražmojster pa je bil trikrat zadet v glavo in smrtnonevarno poškodovan. Razbojnika sta vzela puški in municijo orožnikov ter pobegnila. Zdaj ju lovi 30 orožnikov. Eden izmed zločincev je star okoli 26 let, srednje velikosti, močan, se drži pri hoji malo naprej, ima podolgast obraz, črne male brke in črne lase. Drugi mora biti star okoli 30 let in je nekoliko manjši od prvega, plavolas, male brke, baje ima desno roko pokvarjeno. Oba imata čedno temno obleko. Oblast jima je na sledu.

Odlikovanje uradnikov in uslužbencev južne železnice. V priznanje izvrstnega službovanja v vojnem prometu je cesar odlikoval med drugimi naslednje uradnike in uslužbence c. pr. priv. južne železnice. Zlati zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so prejeli: Tajnik Andr. Vrečko in nadrevidenti Avgust Ludvik, Karl Gabriel, Franc Potočnik, Jožef Žibret in Viktor Sob; zlati zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje revidenta Ivan Lepej in Jakob Jančar; srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje strojni mojster Tom. Zupanc, strojevodji Anton Stanič in Ivan Rabič.

Iz južne železnice. Premeščeni so: postajenačelnik Rudolf Dovgan iz Nabrežine v Ljubljano, revident Marij Baudel iz Trsta v Zalog, adjunkt Lovro Bertoli iz Trsta v Maribor, pristav Franjo Zekar iz Brucka v Gradec, aspirant Albin Weber iz Judendorfa v Slov. Bistrico.

Ponovno odlikovanje. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil velerodni gospod Josip vitez Pogačnik.

Odlikovanje vojnega kurata 17. pp. Viteški križec Franc Josipovega reda na traku vojaškega zaslužnega križca je dobil vojni kurat 17. pp. dr. Franc Kulovec. Že preje je bil imenovani gospod kurat odlikovan z duhovniškim zaslužnim križcem 2. vrste na belordečem traku.

Notar v Črnomlju g. Oton Ploj je resigniral na svoje mesto.

Velik požar. Iz Hrenovic: Dne 24. septembra je izbruhnil okrog pol štirih popoldne požar v hiši cerkvenika Mateja Bole. Uničil je popolnoma vse, med drugim eno govedo in pet prašičev. Škoda je cenjena na blizu 20.000 K. Nesreča je tem večja, ker je v jeseni in v tem žalostnem vojskinem času. Gasiti oziroma ogenj omejiti so predvsem pomagali vojaki pod vodstvom častnikov in poveljstva postojnske požarne brambe.

Zopetno izbiranje v letih 1873 do 1877, 1891, 1895 in 1896 rojenih črnovojnikov se je vršilo na Kranjskem dne: 11. oktobra v Črnomlju za sodna okraja Črnomelj in Metlika; — 13. in 14. oktobra v Rudolfovem za sodna okraja Rudolfovo in Trebnje; — 16. oktobra v Žužemperku za sodni okraj Žužemperk; — 18. in 19. oktobra v Kamniku za sodna okraja Kamnik in Brdo; — 20. oktobra v Višnji gori za sodni okraj Višnja gora; — 22. oktobra v Litiji za sodni okraj Litija; — 24. oktobra v Krškem za sodna okraja Krško in Radeče; — 25. oktobra v Kostanjevici za sodni okraj Kostanjevica; — 26. oktobra v Mokronogu za sodni okraj Mokronog; — 11. oktobra v Kočevju za sodni okraj Kočevje — 12. in 13. oktobra v Ribnici za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče; — 14., 15., 16. in 17. oktobra v Ljubljani za sodna okraja ljubljanska okolica in Vrhnika; — 18. in 19. oktobra v Ljubljani za mesto Ljubljana; — 21. in 22. oktobra v Radovljici za sodna okraja Radovljica in Kranjska gora; — 24. in 25. oktobra v Kranju za sodna okraja Kranj in Tržič; — 26. oktobra v Škofji loki za sodni okraj Škofja loka; — 19., 20. in 21. oktobra v Postojni za sodne okraje Postojna, Ilirska Bistrica, Senožeče in Vipava; — 23. oktobra v Logatcu za sodne okraje Logatec, Ložin Cerknica; — 25. oktobra v Idriji za sodni okraj Idrija.

— **Pozdravi naših vojakov.** Z južnega Tirolskega smo prejeli: Tukaj se nam prav dobro godi. Italijanske napade odbijemo, kolikor jih je. Lahi imajo čisto za nič municijo, izmed deset granat eksplodirata dve ali tri. Koliko mamo že tega železa in prstanov! 28 cm granate preoblečeno v laške vojake: Na vrh berzaljerski klobuk, oči, usta in nos "namalamo", pas in patronsko torbo privežemo, zraven pa postavimo puško z bajonetom. Tako si na laški račun kratimo čas. Bog živi našega cesarja Franca Jožefa! Prisrčen pozdrav vsem rojakom in tovarišem na bojiščih pošiljajo slovenski topničarji: Anton Hren iz Dobrepolja, Jože Ogrinc, Alojzij Ljuk, Jožef Kalan, Janez Grmek. — Slovenski fantje 7. topniškega polka pišejo: Spominjajoč se naše ljube ožje domovine Kranjske pošiljamo iskrene pozdrave vsem prijateljem in znancem! Topničarji: Ivan Dobida, Anton Brsan, Melhijor Grošelj, Peter Grmovnik, Feliks Škofic, Anton Lenard, Anton Apih. — S koroške fronte 26. septembra Dne 16. septembra se je Lah zopet postavil na prste in streljal kakor neumen par dni zaporedoma. Seveda so vse granate zadele, ampak — v skalovje. Nekaj jih je padlo tudi na polje, kjer bi menda Lah rad nakopal krompirja, ker mu primanjkuje makaranov, ka-li? Pa kaj mu pomaga izkopani krompir, ko pa ponjga ne more! Lasciate ogni speranza! — Drugače se imamo ponavadi, dobre volje nam nikoli ne zmanjka. Prosim pa čitatelje "Slovenca", naj nikar ne mislijo, da smo res take nerode, kakor so parkrat brali o nas. Tovariši me namreč prijemajo, češ, da sem jih predstavil rojakom v taki in taki luči. Torej prosim, da se vzame naznanje, da smo v vsakem oziru fantje od fare! Najlepše pozdrave! — Fran Kos, desetnik.

— **Novi davki.** Zabeležili smo že, da so izšle nove cesarske naredbe, ki zvišujejo pristojbine od dedščin, daril in pristojnih premij. Te naredbe stopijo 1. januarja 1916 v veljavo. Uradno se razglaša, da bodo te nove pristojbine znesle na leto 23 miljonov kron.

— **Načrti dr. Steinwenderja.** Poslanec dr. Steinwender se je oglasil s predlogom, naj država prevzame zavarovalnice, češ, da delajo neprimerno velike dobičke. Povod za njegov predlog mu je dalo dejstvo, da posamezne zavarovalnice in dunajske banke plačujejo svojim iz Trsta v Italijo pobeglim uradnikom tudi sedaj njihove plače, katere jim pošiljajo čez Švico in da sta podpisali zavarovalnica Assicurazioni generali 20 milijonov, Riunione adriatica pa 4 milijone frankov italijanskega vojnega posojila. Dr. Steinwender predlaga, naj prevzame država kar zdaj med vojno ti dve zavarovalnici in sicer na ta način, da kot nova zavarovalka sama prevzame jako znatne rezervne zaklade, svobodno premoženje pa razdeli med delničarje. Steinwender utemeljuje svoj predlog tudi s tem, da je Riunione adriatica imela l. 1914. na premijah iz življenjskega zavarovanja 17.8 milijonov kron prejemkov in le 10.5 milijonov izplačil, Assicurazioni generali pa 52.4 milijonov premijskih dohodkov in 24.9 milijonov izplačil.

— **Odbor Slov. Šol. Matice** je sklenil v svoji zadnji seji, da vzlic raznim težkočam tudi v tekočem društvenem letu ne bo prenehal z izdajanjem publikacij. Za društveno leto 1915 izidejo tri knjige in sicer: Bežek, Občno vzgojeslovje, sklepni snopič; Schreiner, Varstvena vzgoja in mladeniška zavetišča ter Letopis. V zadnji knjigi namerava postaviti odbor Slov. Šol. Matice časten spomenik vsem učiteljem-vojakom.

— **Realka v Idriji** se spremeni v realno gimnazijo z 8 razredi. Poučevala se bo latinščina kot obligatni, grščina pa kot neobvezni predmet.

— **Deželni šolski svet** je sklenil, predložiti naučnemu ministrstvu obširen memorandum, v katerem predlaga, da naj ostanejo dosedanje Sketove čitanke na srednješolskih zavodih provizorično še nadalje v veljavi.

— **Osebne notarske vesti.** Frančišek Tavzes, doslej notarski substitut v Litiji, gre v Trebnje, v Litijo pa pride dosedanji trebenjski notar Josip Kuhar.

— **Osebna vest.** Predstojnik državnopravnega oddelka v ministerskem predsedstvu, gospod dr. Ivan Žolger, ki je tudi docent na dunajskem sveučilišču in si je z znamenitimi znanstvenimi deli državnopravnega značaja pridobil velik ugled, je imenovan za pravega sekcijskega šefa.

— **Dr. Boris Zarnik,** izredni profesor zoologije na univerzi v Würzburgu, je imenovan za rednega profesorja naravoslovja na ces. otomanski univerzi v Carigradu.

— **Senior knežje rodbine Windishgraetz,** knez Ernest Windischgraetz, je praznoval 27. septembra svojo 88 letnico. Knez je najstarejši nemški knez in najstarejši vitez reda zlatega runa in bavarskega sv. Jurija reda.

— **Nov odvetnik.** V Radečah pri Zidanem mostu je odprl odvetniško pisarno gosp. dr. Peter Medvešček.

— **Premestil** se je preč. g. Ant. Dolinar, župnik v pokoju iz Šinkovega turna v Zalog, župnije Cerklje, pošta Kamnik, kjer je prevzel dušno pastirstvo po umrlem preč. g. duh. svetniku Mih. Barbo.

Pošiljanje poročil v Ameriko. Iz Amerike prihajajoča pisma dokazujejo, da se v Ameriki še vedno razširjajo samo poročila o Avstro-Ogrski, ki prihajajo iz sovražnih virov in da se jim žalibog tudi verjame. Da ne zadostuje, boriti se proti tem poročilom potom ameriških časopisov, ni treba nadalje utemeljevati, brez ozira na to, da bi velik del ameriškega časopisja resničnih poročil o položaju v deželah osrednih sil najbrže ne priobčil. Tem večji pomen ima torej za podučilo javnega mnenja v Ameriki in v nevtralnem inozemstvu sploh domača zasebna korespondenca, ki se pošilja v te dežele, in čeprav bi se na ta način delalo počasneje, se more vendar vsled neposrednega vpliva doseči trajnejše uspehe. Prebivalstvo se torej pozivlja, da pošilja svojim v inozemstvu in zlasti v Ameriki bivajočim sorodnikom in znancem samo resnična poročila o položaju in sicer s prošnjo, da se ista kolikor mogoče razširijo.

ŠTAJERSKO.

Umrl je v Laškem trgu hišni posestnik Norbert Krotil, star 57 let.

Umrl je v Gradcu v starosti 68 let bivši trgovec in posestnik Josip Hmelak, doma iz Branice.

Umrl je v Konjicah Alojzij Reddi, brat višjega stavbnega svetnika v notranjem ministrstvu. — V Gradcu je umrl lesotržec Ivan Pokorny iz Zreč.

Ranjen je bil glasom izkaza št. 271 o ranjenih in padlih vojakih že drugič nadporočnik 33. pešpolka Rudolf Ferenčak iz Šmarja pri Jelšah.

— **Odlična pohvala slovenskim junakom.** Poročali smo, da je za čin 87. štajerskega pešpolka, ki je 9. avgusta pred Dnejstrom prvi predrl rusko postojanko, bilo dne 15. septembra pred zbranim polkom odlikovanih 268 mož: 23 z veliko srebrno hrabrostno svetinjo, 103 z bronasto hrabrostno svetinjo, 74 s pohvalo zbornega poveljstva. G. polkovnik Hoszner je govoril o razviti zastavi polka te-le besede: "Vojaki! Zvesti prisegi, ki ste jo prisegli tej zastavi, ste 9. avgusta sijajno opravičili častno zaupanje, da prvi predrete rusko postojanko. Zmaga, ki ste jo izvojevali 9. avgusta, ostane na večne čase častni dan našega polka. Pridobili ste si kot najlepše plačilo svoje zmage občudovanje svojih sorodnikov, spoštovanje svojih predstojnikov in veliko število hrabrostnih svetinj. Ponosen sem na Vas in srečen, da morem zdaj najhrabrejšim med hrabrimi pripeti na prsi najlepši častni znak vojaka s tiho molitvijo: Bog, Gospod vojnih čet, varuj in brani tudi za naprej naš vrli polk!"

— **Umrla** je v Gradcu posestnica gospa Nežika Rifelj, vdova Gregorič roj. Hutter, stara 75 let.

— **Umrl je** v Ptuju splošnoznani medičar Ludovik Kropf. — V Spodnji Polskavi je umrl nadučitelj Jožef Vodošek.

— **Umrl** je v lvovski vojaški bolnišnici konjiški učitelj Gustav Svetlin, domobranski korporal, na legarju.

— **Na koleri umrli slovenski dijak.** Korporal Roman Bende poroča, da je na južnem bojišču umrl za kolero enoletni prostovoljec Josip Toličič, doma iz Pivole pri Hočah.

— **Žrtev poklica.** V celjski rezervni bolnišnici se je usmiljena sestra pri neki operaciji vrezala v roko in si s tem zastrupila kri, da je vsled tega umrla.

— **Drobne novice s Štajerskega.** Iz Lembaha pri Mariboru. Tu so potegnili iz Drave vtopljenko. Dognalo se je, da je to delavka Lucija Štrukelj iz Fale. — Iz Grobelnega. V petek, dne 17. sept. je skočil tu desetnik 26. domobranskega pešpolka Alojzij Jager z vlaka in prišel pod kolesa, ki so ga zdrobila. — Zaradi navijanja cen je bil obsojen Ignacij Jesih, posestnik v Zrečah, na teden dni zapora, ker je prodal telico po 3 K žive teže. — V Poljčanah so vlomili pri trgovcu Dirnbergerju tatovi in odnesli mnogo blaga za obleke ter 30 škatelj sardin. Tudi v Oplotnici, pri Sv. Duhu v Ločah in Studenicah so obiskali tatovi razne gospodarje.

PRIMORSKO

Umrl je 24. sept. bivši provincial bosanske frančiškanske provincije, župnik in gvardian v Šutjeski o. Frano Komandović, star 76 let.

Umrl je v Trstu blagajnik delniške družbe Greinitz Nikola Krivošić.

V odvetniško listo s sedežem v Opatiji je vpisan odvetnik dr. Jurij Pečarević.

Pokojnemu dr. Srečku Kovačiču, odvetniku v Trstu, je tržaška odvetniška zbornica imenovala generalnega substituta v osebi dr. Edvarda Slavika, odvetnika v Trstu.

Poročila se je gdč. Gusti Machne, hčerka tržaškega veletrgovca g. Machneta, z g. dr. Franom Vodopivcem, c. kr. okr. komisarjem v poljedelskem ministrstvu.

Z dežele pri Gorici so Lahi zopet odvedli 500 Avstriji zvestih domačinov; iz Furlanije pa 250 v Avellino.

Zmrznjeno goveje meso so pričeli v Trstu zopet prodajati. Pravijo, da ni tako okusno, kakor je bilo argentinsko. Mi smo že svojčas povedali, da imajo v Argentiniji posebne stroje, v katerih zamrzne meso naloženo v ladijske ledenice. Le na ta način je bilo mogoče, da se je meso ohranilo. Tržaški veljaki pa so mnenja, da zadostuje, če se sveže meso postavi v ledenice. Sedaj so menda prišli do prepričanja, da meso na tak način vseeno dobi smrdljiv duh in da ljudski okus vkljub vojni še čuti razliko med svežim in ognitim zmrznienim mesom.

Ribji lov v Trstu. Rib na trgu v Trstu je jako malo. Vzrok temu je majhno število ribičev in pa omenjen prostor ribarenja. Ribariti se sme le jedno miljo od obrežja, po dolžini pa od miramarske obali do koperskega zaliva. Od kouerskega zaliva dalje ob istrski obali ribarijo Istrijani ki svojega plena ne pošiljajo v Trst, ampak ga porabljajo za svoje trge. Pred tržaško ribarno je vsak dan velikansk naval, ki pa vidno ponehuje, ker se je edina zabela za ribe —olje — podražila na 4 K liter.

Grozdje se v Trstu prodaja po vin. do 1 K 20 vin. kilogram na drobno. Fig je dosti na trgu in so prav po ceni. Dobe se 3—4 za 1 krajcer.

Tovarna riža na Reki je prenehala delovati, ker nima za izdelovanje surovin.

Tržaška soc. dem. "Zarja" je zopet prenehala izhajati.

— **Goveje meso v Gorici** prodajajo po 3 K 80 v sprednji del in po 4 K 20 v zadnji del. Seveda pa ni mesa na razpolago, kolikor bi ga ravno kdo hotel imeti.

— **Od 1. oktobra 1914 do 11. oktobra letos rodbina Vukova iz Sovodenj ni vedela** kje se nahaja sin cerkovnika Vuka Mirko Vuk, ki se je začetkom vojske bojeval v Galiciji. Sedaj je pa pisal iz ruskega ujetništva. V zadnjem pismu piše, da je pisal že 36 pisem, rodbina pa je prejela šele to zadnje nemško pisano pismo.

— **Prazna stanovanja in skladišča v Trstu.** Glasom uradnih podatkov je bilo koncem julija v Trstu praznih 840 skladišč in 3779 stanovanj, v okolici (Škedenj, Rojan itd.) pa 119 skladišč in 1472 stanovanj, skupaj 959 skladišč in 5272 stanovanj.

— **Umrl je** dne 17. septembra splošno znani Peter Križnič iz Bodreža pri Kanalu. Nahajal se je kot begunec na Lancovem pri Radovljici.

— **Umrl je** g. Janko Čotar, občinski tajnik v Škrbini in Gabrovici.

— **Samoumor mlade deklice.** V Trstu se je zastrupila 16 let stara Antonija Furlanova. Bala se je iti v mestno bolnišnico, kamor bi morala iti vsled neke kronične bolezni.

— **Nadporočnik v rez. Avgust Trojanšek padel.** Dne 30. avgusta je padel, zadet v prsi, junaški in priljubljeni g. nadporočnik v rez. Avgust Trojanšek, začasno od 17. pp. prideljen 7. pp. Pokopan je bil 31. avgusta na vaškem pokopališču v bližini bojne črte. Pokojnik je bil kot poštni uradnik v Trstu delaven narodnjak. Gimnazijo je dovršil v Kranju.

— **Spodnji Kras, 24 septembra.** Umrl je g. Janko Čotar, občinski tajnik v Škrbini in Gabrovici ter krčmar "Vinorejskega društva" v Komnu, po dolgi bolezni za sušico. Pogreb se je vršil dne 23. septembra. — Janko Čotar je dočakal 48. leto. Bil je svoječasno kancelist na c. kr. sodišču v Sežani.

— **Oglasil se je iz ujetništva v Italiji** preč. g. Anton Grbec, kurat v Mirniku na Goriškem. Njegov naslov je: Ostaggio, Firenze, Belvedere, Italia.

— **Naši slovenski duhovniki na Goriškem in Italijani.** Velečastiti gospod Anton Baloh, dekan kanalski, je med odhodom na Kranjsko pripovedoval iz gotovih virov, da so Italijani pustili drežniškega kurata vč. g. Jos. Kalina na njegovem mestu, ljubučenjskega kurata vč. g. Iv. Lebna so premestili v Breginj in 18. julija odvedli v ujetništvo gorenje-poljskega vikarja vč. g. Ivana Franketa.

— **V italijanskem ujetništvu** se nahaja kadet Milan Kolar iz Nabrežine, absolviran jurist. Z njim sta tudi učitelj Lojze Bravničar iz Tolmina in praporščak Jože Vorbah iz Celja. Ujetniki na Laškem so ločeni po narodnosti.

— **Nadporočnik Ples v ruskem ujetništvu.** Piše se: Z ozirom na poročilo v 192. številki "Slovenca" glede odlikovanja sinov g. M. Plesa iz Devina poročam, da je bil g. poročnik dr. Ivan Ples povišan v nadporočnika. Ravnokar pa je njegov oče prejel sledeče poročilo od poveljstva sinovega pešpolka: "Žal Vam moramo naznaniti, da je naš krasni tovariš nadporočnik dr. Ivan Ples od 10. septembra pogrešan. V tolažbo Vam bodi, da je bil nadporočnik Ples po izpovedbi soboriteljev ujet. Odličen kot častnik in tovariš gotovo živi! — Po nalogu polkovnega poveljstva: Boscher, stotnik." Tako je sedaj že drugi član Plesove rodbine v ruskem ujetništvu.

— **5000 slovenskih beguncev v Gmündu.** Iz Gmünda poročajo: Semkaj je došlo do sedaj okolu 5000 slovenskih beguncev. Do sedaj imajo samo enega slovenskega duhovnika č. g. Cirila M. Vuga.

Zanesljivo pride sedaj

denar v staro domovino.

Do dobrega sem se prepričal, da dospejo denarne pošiljatve tudi sedaj zanesljivo v roke naslovnikom; razlika je le ta, da potrebujejo pošiljatve v sedanjem času 20 do 24 dni.

Torej ni nobenega dvoma za pošiljanje denarjev sorodnikom in znancem v staro domovino.

K 100 velja sedaj samo $15.50, K 50 samo $7.75 s poštnino vred.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

KRONA V VIŠAVI.

SPISAL JOSIP PREMK.

(Dalje.)

Spodaj so zaukali svatje in brat Jakob, ki je bil starešina, je vstopil in se zasmejal veselo:

"Čas je, idimo!"

"In posedli so na vozove, ozaljšane in olepšane, vozniki so udarili po konjih in godci so zagodli, da se je razlegalo po vsej zlatopoljski dolini.

Kakor blisk so leteli iskri konji, grive so jim vihrale v vetru in Manica se je pritiskala k Dominiku, a njegove oči so zadobile naenkrat tako otožen in temen sijaj . . .

"Kaj ti je, Dominik? K poroki se peljeva —"

Še hitreje so dirjali konji, veter je žvižgal mimo ušes, a Dominikov obraz je bledel bolj in bolj in njegove oči so gledale naenkrat tako grozno, da je pretreslo Manico v dnu duše.

Takrat je zagledala, da so uprte Dominikove oči v oblak, ki je sam in zapuščen plaval po nebu. Rdeč je bil njegov rob in v sredi je blestela velika krona, zlata in svetla, da je žarel njen blesk po vsej zlatopoljski dolini.

"Moja je in brez nje ne grem k poroki!" je kriknil Dominil in planil kvišku z razprostrtimi rokami.

In dvignil se je v zrak kakor velika črna ptica, grozen grohot se je začul iz njegovega grla, da je Manica kriknila in se — — prebudila iz težkih sanj.

Znojni curki so ji tekli po čelu in odeja je ležala poleg postelje na tleh. Tresla se je po vsem telesu, in dasi so bile samo sanje, je bila tako preplašena, da se ni upala dvigniti v postelji.

Dolgo je strmela v temo in zdelo se ji je, da čuje iz podstrešnice lahne korake. Dominik še ni spal. In to jo je ohrabrilo, da je stopila k oknu in ga odprla, ker v izbi se ji je zdelo vroče in soparno.

Jasna in mrzla noč je bila zunaj, tu pa tam je počila pod težkim snegom suha veja in tam, kamor je metalo razsvetljeno Dominikovo okno svoj odsev, se je videla na sneženih tleh velika rumena lisa s črnim križem v sredini. Včasih je do polovice potemnela, kakor da je stopil nekdo k oknu, a potem je zasijala zopet jasno in razločno.

IV.

Kalni potoki so šumljali v zlatopoljsko dolino od vseh strani, ker sneg se je topil pod toplim solncem, in na mnogih krajih se je prikazala zelena trava. Vse je pričalo, da ni več daleč pomlad, samo v Klandrovi hiši je bilo puščobneje nego pozimi.

Pred mesecem že se je dogovoril Jakob s starim Kodrasom in po vsem Zlatem polju se je vedelo, da se preseli Klandrov profesor v Kodrasovo hišo, ko prenove in popravijo, kakor so se dogovorili. Tudi Manica se je sprijaznila z mislijo, da postane gospodinja na novem domu in prav nič je ni skrbelo, ker Dominik je bil vso zimo z njo tako zgovoren in prijazen, kakor da je čisto pozabil na svoje prejšnje življenje.

Zadnji čas pa se je naekrat zopet ves izpremenil. Ostajal je v svoji sobi, in Manica mu je morala zopet nositi v podstrešnico obed in večerjo; a tudi z njo se ni razgovarjal in gledal je temno in zamišljeno kakor prve dni svojega prihoda.

"Naroči Jakobu, naj spravi tista dva zaboja, v katera sva pred tremi meseci zložila moje knjige, tu gor k meni," ji je naročil neko jutro.

Manica ga je pogledala žalostno, skoro prestrašeno, a se ni upala ugovarjati in je povedala Jakobu, kakor je naročil.

Jakob je razširil oči in je nevoljno nagubančil obrvi.

"Kaj ga je zopet premotilo, da je že par dni tako puščoben in za nikak pogovor," je mrmral in majal z glavo. "Bolan je. Večkrat sem ga že opazoval; a ta kašelj in njegova bledica, mi ne govorita nič dobrega. In zdaj ga je prijelo, pa hoče zopet tičati med knjigami, kakor je njegova navada, če se čuti kaj nezadovoljnega in slabega. No, pa ga že mine, saj bo skoro pomlad in potem bo vse drugače" . . .

Ko mu je prinesla drugo jutro Manica zajutrk, je bilo po mizi, po stolih in povsod vse polno knjig in različnega papirja kakor nekdaj, da je žalostno povesila oči.

"Kako, da si se pričel zopet ukvarjati s tem?" ga je vprašala; a Dominik je molčal in samo nagubančil čelo.

Manica je odšla tiha in žalostna, ker je vedela, da se je Dominik zopet odtegnil v svoje skrivnostno življenje . . .

Že je sanjala o bodoči sreči tam v mirni Kodrasovi hiši, kjer mu bode skrbno stregla; že so ji umrli v duši temni pomisleki in plaho, plaho je plapolalo na dnu srca celo sladko upanje, da je v Dominikovih pogledih, ki so jo pozdravljali tako prijazno in toplo, neka tiha želja, ki bi mu jo ona izpolnila . . . Dasi je čutila bližajočo starost, je tlela v njenem srcu ljubezen še vedno rahlo in zvesto, dasi se je komaj zavedala sama. In če bi se zgodilo, da bi se ji približal vdano in zahrepenel po mirni sreči v zlatopoljski dolini, bi ne bila nič manj srečna kakor tedaj v mladosti, ko je sanjala ž njim tako sladke sanje . . .

V dolgih nočeh, ko ni mogla zaspati, je mislila na vse to in že je videla v duhu Kodrasovo hišo pod zelenim brdom, belo in svetlo in vso prenovljeno kakor igračka . . . Zadaj za hišo se širi vrt, cvetlice cveto po gredah in ona urejuje in zaliva skrbno in poje veselo kot dvajsetletno dekle. Pred hišo sedi Dominik in gleda nanjo; sivi lasje mu padajo na tilnik, a njegove oči pričajo jasno, da uživa srečo, ki jo je sanjal v tujini, a ga je čakala doma v zlatopoljski dolini. Zvečer prisede k njemu sedi ona in preteklost vstaja v njenih spominih tako živo, kakor da se je vse dogodilo šele pred par tedni . . . A nikake žalosti ni v njunih srcih, ker srečo, ki jima je bila obljubljena, sta dosegla, dasi pozno . . .

Lepe so bile te sanje, a zato je bilo tem bolj grenko razočaranje in spoznanje, da se je godilo vse le v goljufivih upih, ki jih Dominik ni hotel uresničiti.

Odtegnil se jim je nenadoma, kakor se jim je nenadoma približal in se zavil še v temnejšo nejasnost nego prej. Po cele noči je sijalo v črno noč njegovo razsvitljeno okno, da so dobile njegove oči moten in truden sijaj in ves obraz tako bolesten izraz, da se ga Manica prestrašila, kadar se je ozrla vanj . . .

Odkar je ostajal Dominik zopet v svoji sobi in se ni zmenil za nikogar, je postal tudi Jakob redkobeseden in včasih sam s seboj tako nezadovoljen, da se je potikal okrog hiše in ni vedel, česa bi se lotil. Zmerjal je hlapce, vpil nad pastirjem in godrnjal ter se ogibal Cile in Manice.

Nekoč pa se je vendar odločil in je postopil gori k njemu, a se je vrnil hitro in ves njegov obraz je pričal, da je slabo opravil.

"Vedi vrag," je zamrmral v veži proti ženi — "kaj je s tem človekom. Zaril se je spet med knjige in gleda v človeka, kakor da je obseden. Nič več ni za pogovor, in kaj hočem sedaj s Kodrasovo hišo, ko ne vem, kaj mu je spet prišlo v pamet."

Žena je zganila z rameni in se je obrnila v stran. Takrat pa so se v podstrešnici odprla vrata in po stopnicah je počasi prišel Dominik. Oblečen je bil v suknjo in v desnici je nosil palico, na katero se je upiral, ker truden in počasen je bil njegov korak. Klobuk si je potisnil globoko na čelo in izpod namrščenih obrvi je gledal mrko in topo. Ves njegov obraz je bil zguban in redka, siva brada ga je delala še starejšega.

"Pa kam sedaj, ko bo kosilo?" ga je opomnil Jakob: a Dominik je zamahnil s palico in je stopil na prag.

"V vas grem," je dejal med vrati, ne da bi se ozrl in je stopal počasi dalje po mehki stezi med brstečim drevjem.

Čez dolino je pihljal topel pomladanski veter, in steza je bila mehka in vlažna, da se je pogrezala noga globoko v blato. Tu pa tam se je že svetila zelena kopna jasa, a po jarkih in grapah je ležal sneg še na debelo. Par vran se je podilo od drevesa do drevesa, zakrakale so včasih, da se je razleglo daleč po dolini, a Dominik je upiral pogled v tla in ni videl ničesar. Počasi je stopal dalje, ker v nogah je čutil težo, kakor da so zalite s svincem. V sencih mu je kljuvalo, kot da tolče nanje nekdo z majhnim kladivcem, in misli so se mu sukale v kolobarju nejasne in trudne.

(Dalje prihodnjič.)

AMERIŠKE VESTI.

K zopetnem zasedanju kongresa.

Washington, D. C. 13. novembra. Včeraj se je vršilo v "Beli hiši" prvo posvetovanje članov vladnega kabineta pod načelstvom predsednika Wilsona. Na tej seji se je debatiralo o poslanici predsednika Wilsona, katero bo prečital pri prihodnjem zasedanju kongresa. Predsednik bode priporočal 6 važnih točk za sprejem in odobritev in sicer:

1.) Povečanje armade in mornarice in zadostna narodna obramba.

2.) Povečanje ameriške trgovske mornarice. Država naj bi kupila v to svrho 400 večjih trgovskih ladij za prekomorski promet. To predlogo se splošno odobrava v vladnih krogih.

3.) Prememba in ureditev kazenske postave za kršenje nevtralitete v Zedinjenih državah.

4.) Prememba protitrustnega zakona v svrho ložjega prometa ozir. izvoza ameriškega blaga v inozemstvo.

5.) Revizija rudarskih postav.

6.) Računska predloga za l. 1916.

Ker se v državni blagajni kaže še vedno deficit, se bode najbrže povečalo davke pri zapuščinah; dalje se namerava uvesti tudi carino na sladkor ter volno; rok dosedanjega vojnega davka se bode nedvomno tudi podaljšal.

Posebno zasedanje zakonodaje v Springfieldu, Ill.

Springfield, Ill. 15. novembra. Guverner Dunne je danes uradnim potom naznanil vsem senatorjem in kongresnikom te države, da se prične posebno zasedanje državne zakonodaje dne 22. novembra t. l.

Prošnja za pomiloščenje dinamitarjev.

Washington, D. C. 15. novembra. Pri predsedniku Wilsonu se je mudila te dni zopet deputacija neke delavske unijske zveze, ki je prosila, da naj predsednik pomilosti gotove obsojene člane zveze Stavbenih železninarskih delavcev, ki so bili obsojeni na več let državnega zapora vsled razstrelbe poslopja "Los Angeles Times" v Los Angeles, Cal. V prvi vrsti se je prosila za Fr. M. Ryana; poleg njega se nahaja v Leavenworth, Kans. še 12 drugih njegovih tovarišev. Vsi so presedeli že eno tretjino odmerjene kazni.

Predsednik Wilson je to deputacijo zelo prijazno sprejel. Svojo odredbo v tej zadevi bode naznanil šele čez nekaj dni.

Bryanova predsedniška kandidatura.

Meridian, Miss., 15. novembra. —V tukajšnjih demokratskih krogih se zatrjuje, da bode bivši državni tajnik Wm. Bryan pri prihodnjih glavnih volitvah zopet kandidiral za predsednika Zedinjenih držav. Skušal bode, da ga spravijo prohibicijonisti in sufragetke do nominacije.

Narodna demokratska konvencija

St. Louis, Mo., 15. novembra.— Nameravana narodna demokratska konvencija se drugo leto ne bode nikakor vršila v Chicagu, Ill., temveč v našem mestu. Tako se misli za trdno tukaj glasom poročil iz raznih drugih držav.

Vobče se tudi sodi, da bode na tej konvenciji zopet nominiran za predsedniško mesto sedanji predsednik Wilson.

Povišanje plače delavcem.

Stamford, Conn., 15. novembra. —Družba Yale & Towne Mfg. Co. je danes prostovoljno povišala plačo svojim delavcem in sicer za 10%. Vsled tega bo imelo korist 4800 delavcev, uslužbenih pri tej tvrdki.

Telefon: Canal 2638.

MATH GRILL

SLOVENSKA GOSTILNA

1847 W. 22nd St., Chicago, Ill.

(blizu So. Lincoln St.)

kjer se prodaja izborna, vsakovrstna pijača, unijske smodke, osobito pa **pristno domače vino iz najboljšega newyorškega grozdja.**

Biljardna miza je prijateljem biljardne igre vedno na razpolago.

Slovencem se najtopleje priporočam za obilen obisk.

POSKUSITE

zaboj najboljše pive

"OLD LAGER"

katero izdeluje

Citizens Brewing Co.,

v Joliet, Ill.

North Collins Street.

Both Phones: 272.

Povečanje municijske tovarne.

Pittsburgh, Pa., 15. novembra. — Ker dobiva znana Westighouse Electric & Mfg. družba iz Evrope vedno dosti novih naročil za municijo, se je odločila zgraditi tukaj velikansko novo tovarno za izdelovanje oklepov za bombe. Oblasti so tej družbi že dovolile gradbo novega tovarniškega poslopja. Ko bode ta tovarna gotova, se bode najelo več tisoč delavskih moči.

Mlada požigalca.

Indianapolis, Ind., 15. nov. — Šele danes se je vodstvu tukajšnje luteranske sirotišnice za dečke posrečilo poizvedeti o pravih storilcih, ki so dne 12. t. m. podtaknili ogenj v poslopje, da je do tal pogorelo.

Požigalca sta: 13letni Fred Peters in Wm. Zellarz. Prvi je storil ta čin iz maščevanja, ker so ga v šoli tepli, drugemu se je pa zdolgočasilo po domu.

Žrtve nevihte na Superior jezeru.

Duluth, Minn., 13. novembra. — Zadnje tri dni je razsajala huda nevihta po Superior jezeru, tako, da je povzročila veliko škode. Veliki jezerski tovorni parnik "Charles A. Luck" se je najbrže potopil z moštvom vred, ker ni do danes ne duha, ne sluha o njem. Poleg tega se pogreša še 10 raznih manjših tovornih ladij.

V znamenju miru.

Wilmington, Del., 15. nov. — Znana in velika Du Pondova tovarna smodnika je dobila zadnje dni iz Evrope naročil za več milijonov dolarjev vrednosti. Dosedaj znuša skupno naročilo smodnika za evropske zaveznike že $65,000.000 samo pri tej družbi.

Srečen špekulant.

New York, N. Y., 15. nov. — Dne 12. t. m. je kupil na tukajšnji borzi komaj 38 let stari J. Leonard Replogle 300.000 delnic Cambria Steel Co. za kar je plačal 15 milijonov dolarjev. Replogle pravi mojster v špekulaciji delnic na borzi. Ko je bil star 16 let, je delal v neki pisarni za $5.00 tedensko, dandanes je pa večkratni milijoner.

"Zvon svobode" v San Diego, Cal.

San Diego, Cal., 13. novebra. — Včeraj popoldne se pripeljali semkaj iz San Frisca, Cal., z velikimi slavnostmi znani "Zvon svobode". Ta redka in dragocena narodna relikvija bode razstavljena tukaj samo 3 dni zatem jo pa pošljejo nazaj v Philadelphijo, Pa.

Čudna postava.

Dallas, Texas, 15. novembra. — Na tu se vršeči konvenciji zdravnikov iz južnih držav se je sklenilo poslati državnemu departmentu resolucijo, da naj se vsakega moškega pred poroko telesno preišče je-li zdrav ali ne? To se bo vršilo na način, da se bo vsakemu spustilo malo krvi in isto preiskalo. Buletine o zdravju ženinov se bode nabilo v javnih zglaševalnih uradih za ženitve.

DVA SALUNA

se oddasta v najem

z novim letom, in sicer na voglu Jackson in Indiana Sts., ter na 209 Indiana Str. v Jolietu, Ill. Obe gostilni sta samo en blok od slovenske cerkve in poznane v tej naselbini za najstarejše in najboljše.

Vprašajte osebno pred 1. decembrom po 6 uri zvečer pri

Jos. Stukel,
209 Indiana St.
Joliet, Il.

Imam v zalogi

MOHORJEVE KNJIGE

za leto 1916.

Izšlo je šestero knjig in sicer:

1. **Koledar za leto 1916.**
2. **Mesija,** 2. zvezek.
3. **Zgodovina** c. in kr. pešpolka št. 17.
4. **Zgodovina slovenskega naroda,** 5. zvezek.
5. **Slovenske Večernice,** 69 zv.
6. **Trojka,** povest, namesto molitvenika.

En iztis knjig po pošti stane $1.50 za naročnike v Pittsburgu, Clevelandu in Chicagu pa samo $1.30 ker v teh mestih imam zalogo. Sprejemam tudi udnino za prihodnje leto, ki znaša samo jeden dolar.

ALOIS SKULJ,

P. O. Box 1402, New York City, N. Y.

(11.10—12.29. 15.)

SLOVENCI . POZOR!

Predno pritisne zima in mraz, Vam je še dana prilika kupiti si svoj dom v bližini slovenske cerkve v Chicagu. Imamo še naprodaj par hiš, ki morajo biti prodane pred zimo, zaradi tega, ker so gospodarji teh hiš že kupili, ali pa nameravajo kupiti v drugi okolici. Sedaj je torej čas kupiti te hiše za gotovino ali na tako nizke obroke, skoraj kakor bi plačevali rent, in Vas zagotavljamo, da bodete zadovoljni, ako kupite od nas. Lahko vprašate druge, ki so že od nas kupili hiše, če so zadovoljni ali ne?

Dalje Vam še naznanjam, da izdelujemo vsa v notarsko stroko spadajoča dela, pregledujemo vse gospodarske listine (Deeds in Abstracts) in zavarujemo Vaše posestvo proti ognju. Vsak nasvet je brezplačen.

Slovencem se priporoča,

Frank Kosmach
z Emil A. Basener.
2116 W. 22nd Street,
Chicago, Ill.
Telephone Canal 2138.

Barbara Stajdohar

807 Chicago St., Joliet, Ill.

(blizu slovenske cerkve)

se priporoča Slovenkam in Hrvaticam za izdelovanje **kit.** Iste delam iz česanih ali izpadlih las. Dalje izdelujem iz las ženske in **moške verižice za ure, prstane razne cvetlice in druge okraske,** primerne za božična darila. **Rojaki, podpirajte rojakinjo!**

(Adv. 11. 17. 15. — 2. 17. 16.)

Frank Petkovšek

720 Market Street

WAUKEGAN, ILLINOIS.

Zastopnik raznih parobrodnih družb. Pošilja denarje v staro domovino in opravlja notarske posle.

Se toplo priporoča Slovencem v Waukegan in okolici.

PETER CULIG

JAVNI NOTAR

1245 So. Santa Fé Avenue,

Pueblo, Colo

Izdeluje vsakovrstne pravovaljavne listine, spadajoče v **notarsko stroko** za Združene države in staro domovino.

Za farme in zemljišča

ob dobrih cestah, blizu šol in blizu železniške postaje se obrnite na rojaka:

WM. BRUNSCHMID, farmer,
Jump River, Wis.

(Ad. 12. 1. 15)

TEL.: CANAL 6027.

PRVA SLOVENSKO-HRVATSKA MLEKARNA

F. GRILL'S DAIRY

1818 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Pozor gospodinje! Ako rabite pri gospodinjstvu **sveže mleko, dobro sladko, ali kislo smetano,** (Cream) ali okusno, **doma narejeno maslo,** (Butter) oglasite v moji mlekarni.

Jaz prodajem mleko, ki je pasterilizirano; dobivam ga naravnost od farmerjev. Mleko je preje natančno preskušeno in pregledano od Mestnega zdravstvenega urada (Health Department) predno gre iz mlekarne; torej garantiram ali jamčim, da je naravno. Mleko take vrste je posebno priporočati **otrokom rejencem.**

Mleko razvažam po hišah točno vsak dan o pravem času.

Za obilna naročila se toplo priporočam:

FRANK GRILL.

slovensko-hrvatski mlekar

1818 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Telefon: 617 R.

LOUIS M. PTAK

oblastv. potrjeni

POGREBNIK

210 St. Marks Street

PERU, ILL.

Se toplo priporoča rojakom Slovencem v Peru, La Salle, Oglesby in Depue, Ill., za oskrbo pogrebov. Jaz sem rodom Ceh in sem edini pogrebnik v tem kraju ter okolici, ki je tudi član K. S. K. J. Na razpolago imam vedno ambulančni voz, ter kočije za razne prilike: poroke, krstije, itd. **Člani podpirajte člana!**

Važen nasvet

Ako ste v zadregi, da morda potrebujete

ODVETNIKA ALI ZAGOVORNIKA

obrnite se za zaupne na:

August W. Kerr-a

ki Vam bode stal na strani in pripomogel do Vaših pravic. Ta odvetnik je prijatelj delavcev, ker je vrhovni svetovalec in odvetnik velike unije

United Mine Workers of America,
District 12.

Osobito se priporoča delavcem v odškodninskih tožbah. Njegov naslov je:

A. W. KERR,

ROOM 810-811
FERGUSON BUILDING

Springfield, Illinois.